

Gĩngĩt manda kĩndem Malekolĩ youkuk Mesialĩ indaĩguk

*Yoanelĩ Mesialok * telak ti-dĩndĩm e kena tiĩguk*

¹ Yesu endĩ Mesia, Yambattok niĩnaĩ. Gĩngĩt manda kĩndem endok plon ñĩndĩñ kusei kĩmĩtak.

² Manda no Yambattĩ Mesiala niĩguk wĩn plofet Aisailĩ ñĩndĩñ youp biĩguk patak, “Nandĩlañ! Nak tiplaplatna no kĩmĩlam ñambi, dikok telak dama tĩmbi, telak ti-dĩndĩm e-gamekak.

³ Ama no kwet ama niĩmnatnan ñĩndĩñ kiti-kolĩ ñalak,

‘Wopumdok telak ti-dĩndĩm ti-ñĩmĩt!

Telak kelam ti-dĩndĩm ti-ñĩmnekaliñ!’ ”

⁴ Tĩmbi manda wolok tuop ama no miti tuk i-sem-i-sem tiĩguk, koi Yoane, endĩ kwet ama niĩmnatnan ña-indaĩguk. Indambi, ñĩndĩñ eu piĩmbi eni-ta-kuĩguk, “Sĩndĩ gĩnanjĩ tambanembi, kuĩngu kolan bi-talembe, miti tuk inekaliñ. Wolondamek Yambattĩ yomjĩ bi-samekak.”

⁵ Tĩmbi amatam Judia kwelan ba Jelusalem it kwelan pakĩliñ endĩ gitiikkandĩ isi kwesi bimbi,

* **1:** Damaĩgan Yambattĩ Israael amatam ñĩndĩñ eni-kwambiñ daĩguk: endĩ ama no amatamĩii ep mektok ni-mulekak. Juda amali ama wolok koi Mesia kitiĩmbi, endok indainda nain mandĩ-ta-kuĩgĩliñ.

Yoaneloñ ña indambi, yomjî e-jamilaumbi, Joldan tuk gînañ miti tuk i-sem-ta-kuñguk.

⁶ Yoanelok dasindasin wîñ plofet amalok dasindasinjî wandiñ, wîñ kamel domdî tîndîñ, tîmbi endî boñgîunan bit gwîlaptî tem kulîñguk. Nanañ tuk wîñ gotak gît bupit mînjîp tuk koñgom kli gînañ nanin na-kulîñguk.

⁷ Tîmbi endî ñîndîñ eu pîumbi, amatam enî-ta-kuñguk, “Ama no nokok siñgina kandañ indaup tilak endî nak nomîk nîm, endî ama loloñ sînk. Ama pîmbîñen, nak kambak ñandin ñalî nepek no tuop nîm tî-ñîmet.

⁸ Nak tuk sîlaningot i-sam-ta-kulet, gan endî Dîndîm Yallî i-samekak.”

Yesu en Mesia inda-dakleñguk

⁹ Yoanelî kena kusei kîmîlîñîmbi, Yesulî Nasalet it kwet Galili provins gînañ pakuk. Pakapi, il kusei bimbi, Joldan tuknan ña-tombîmbi, Yoanelî tuk i-ñîmîñguk.

¹⁰ Tuk i-ñîm-taleumbi, Yesulî tuk pawañ loñîpi dei loumbi kañguk wîñ: kunum pîsalîmbi, Dîndîm Yallî monîk koi mambaip wandiñ walî endok plon pîñguk.

¹¹ Pîñîmbi, kunum gînañ nanin manda no ñîndîñ kîtîu pîñguk, “Dîk nîñana noñgan sînk. Nak gambî-galk tambi, nandî-koñgom tî-gamlet.”

¹² Tîmbi wolondañgan Dîndîm Yallî Yesu kwet sîlaninnan nî-mulîmbi ñañguk.

¹³ Kwet wandîñ ama nîmnat, gaut moyendîñgot kuñgîlîñ. Yesulî wandîñ ñambi, tim sandap 40 pakuk. Palîñîmbi, Satañdî endoñ bimbi, tue-kañbi tî-ñîm-ta-ku wît nîm

kañbi bim ñañguk. Tĩmbi añelolĩ bĩmbi, Yesu tĩmbĩ platañgiliñ.

14 Yoane it kwambiñ gĩnañ kĩmĩkĩliñ wolok siñgi kandañ Yesulĩ Galili kwelan undane-ñambi, Yambattok gĩngĩt manda kĩndem eu pĩumbi,

15 ñĩndĩñ enĩ-ta-ñañguk, “Yambattĩ nain wopum amatamñii yambi-dĩkñeuktok kĩmĩkuk. Nain wĩn ip indalak, wala tĩmbi sĩndĩ gĩnanjĩ tambanembi, kuñgu kolan bimbi, gĩngĩt manda kĩndem ñĩn nandĩ-kwambiñ danekaliñ!”

Yesulĩ gembĩn Juda amatam daut semguk

Yesulĩ gwañgwañii tĩpet tĩpet kĩtĩ-semguk

16 Tĩmbi Yesulĩ Galili tuk guañ baliliñ ñañĩpi, Simon gĩt kwayañ Andlu yambiñguk: endĩ tuk guañ gĩnañ ipi, pis lĩk molom molom kop tiañe tĩngĩmĩk. Pis epep kena wĩn endok mĩnemjet kena wakan.

17 Yesulĩ yambĩmbi kĩtĩ-sembi eñguk, “Sĩtĩ bĩwĩt!” embi enguk, “Sĩtĩ pis epep kena tĩ-ta-bamĩk. Kena wĩn bimbi bĩm, nak nep klekuumek, nak sep tĩmba pañgĩtaumbi, Yambattok amatam epep kena tĩ-kundekamĩk.”

18 Enbĩmbi, platik sĩnĩk pis ba pislĩk bimbi, wolongan kusei kĩmĩpi, Yesu kle-ñañgĩmĩk.

19 Tĩmbi Yesulĩ kambak jĩlop ñañĩpi, dakwaya tĩpet, Sebedilok nĩñañiit Yakobo gĩt Yoane, yambiñguk: endĩ nosiit gĩta kĩkeñ plon papi, pis lĩk wopumjĩ tĩ-dĩndĩm e kena tĩngĩmĩk.

20 Yesulĩ yambĩmbi, wolongan en klekudemĩktok kĩtĩ-semumbi, beset Sebedi gĩt

kena gwañgwañii kikeñ plon yambimbi, Yesu kle-ñañgim+k.

Yesul+ yal kolan no kle-kokuk

²¹ Timbi Yesul+ gwañgwañii g+it Kapaneam it kwelan ña-kuñguk. Timbi Sabat patnandi nain indaumbi, it kiyau g+inañ lombi, kusei k+m+pi, amatamda eni-daut ti-sembi, nanandi emguk.

²² Endi endikñe manda nandi-tale amal+ eni-daut ti-semmañg+li+ñ w+indi+ñ n+m tiñguk. Endi ama kosi g+ñg+lat nom+k manda gemb+nat sin+k eñguk, wala timbi amatam mandan nandiñg+li+ñ endi nandi-silikñe-tiñg+li+ñ.

²³ Timbi ama no yal kolannat it kiyau g+nan pakuk

²⁴ endi Yesula kiti-ñimbi eñguk, “Yesu Nasalet nanin, dik nekta n+ndok kandañ biñ? Dik n+p timbi kolaneñdok biñ ba? Nak dik nandi-gamlet: dik ama d+nd+m Yambattoñ nanin.”

²⁵ W+indi+ñ eumbi, Yesul+ yal kolan ni-ñombimbi niñguk, “Maña galimbi, ama ñ+n kañbimbi poñau!”

²⁶ Nimbimbi, yal kolandi ama minjam+injat tiñ+pi, kwawa wopungan timbi, amalok g+inañ nanin ka-m+is+m poñañguk.

²⁷ W+indi+ñ timbimbi, amatam git+kti ka-silikñembi misiñ+pi, nisiñgan ñ+indi+ñ e-nandi-tiñg+li+ñ, “Nepek nek ñandin indalak? Nandinandi ñ+n gitikñin ba gemb+nat bien! Endi yal kolan wak+it manda kwamb+m enbimbi, mandan nandimbi tañgoneañ.”

²⁸ Timbi Yesulok koi g+ñg+it platik sin+k Galili kwet tuop eu satañguk.

Yesuli amatam asup ep tĩmbi kĩndem daumbi, Galili kwelan gĩngĩt manda enguk

29 Tĩmbi Yesu gĩt gwaĩngwaĩii endi it kiyau bimbi, pawañ pi-ñañgĩlĩ. Pi-ñaumbi, wolongan Simon gĩt Andlu endi Yesu, Yakobo gĩt Yoane yanaĩngĩlĩm ñambi, isetnan loĩngĩlĩ.

30 Lo-tombĩmbi Yesu nĩngĩlĩ, “Simon yapman tam jĩmbat piĩngĩu kunduwat sĩnik wali tĩkeumbi dou-patak.” Wĩndĩ ñĩmbĩmbi,

31 endoñ ñañguk. Ñambi, kii plon tĩkem tĩmbĩm mĩlalĩmbi, jĩmbali wolongan taleumbi, nana tuk emguk.

32 Tĩmbi maim daut pi-sembumbi, patnandi nain taleumbi, amatam jĩmbasiat gĩt ama yal kolanjĩat gĩtik Yesuloñ yousiyosiĩngan yanaĩngĩpi biĩngĩlĩ.

33 Tĩmbi Kapaneam nasi gĩtikandi it yamanan kĩmĩn tĩngĩlĩ.

34 Tĩmbi Yesuli amatam jĩmbat kusei kuseili ep mĩnguk asupgan ep tĩmbi kĩndem daumbi, yal kolan wakĩt kle-kot-semguk. Wĩndĩ tĩmbĩmbi, yal endi en nin wĩn nandi-dakle-ñĩmumbi, manda ñĩm eneliĩdok e-kĩmĩsip tĩ-semguk.

35 Tĩmbi Yesuli kĩlĩm mulum gĩnañ mĩlapi, kwet ama ñĩmĩnatnan pi-ñambi, wandĩ ñĩmolo tĩnguk.

36 Ñĩmolo tĩ-palĩmbi, Simon gĩta noliili mĩlapi, Yesu lonjĩmbi, lonji-ta-ñakap

37 tĩmbi indaumbi nĩngĩlĩ, “Kapaneam amatam gĩtikĩtĩ gambĩne eĩpi gep lonji-ai!”

38 Ñĩmbĩmbi enguk, “Nandi-let. Gan nak gĩngĩt manda kĩndem ewa piĩptok sĩnik indaĩngut, wala

tĩmbi it kwet diwĩn ñasiñgan pakañ wandiñ ñana.”

³⁹ Wĩndiñ embi, Galili kwet tuop kuñipi, it kiyausi gĩnañ gĩngit manda enienĩ kena tĩñipi, yal kolan wakĩt ep kle-kot-ti-sem-ta-kuñguk.

Yesuli ama wanda kwambiñnat no tĩmbi kindem dañguk

⁴⁰ Tĩmbi ama no wanda kwambiñnat endi Yesuloñ bĩmbi kakukule-eñipi, mĩlelem ti-ñĩmbi, kumbam diñgunembi niñguk, “Tĩkap diik nep tĩmbi kindem dawittok nandiñanda, diik tuop.”

⁴¹ Eumbi, Yesuli enda blan wopum ti-ñĩmbi, kii kosuap tĩkeñipi niñguk, “Nak nandi-gamlet, diik nombo kindem da!”

⁴² Nĩmbĩmbi, plastik sinik wandan kwambiñ pailĩmbi, kindem dañguk.

⁴³⁻⁴⁴ Tĩmbi Yesuli ni-kĩmĩsip kwambiñ ti-ñĩmbi niñguk, “Nandiñañ. Diik nimbek nola nepek inda-gamik wolok kasat joñgo nim enbekañ. Nim sinik. Diik ñambi, piñgĩpka tapma ama daulĩmĩmbi, kindem dañ wĩn gambi-nandukak. Tĩmbi Moseli endikñe manda eñguk wolok tuop diik tapma tĩmbĩmbi, amatam gĩtikti jĩmbatka talelak wĩn gambi-nandiñekaliñ.” Yesuli manda wĩndiñ embi, diñdĩmgan ni-mulĩmbi

⁴⁵ ñañguk. Gan endi kusei kĩmĩpi, kundit nek endok plon inda-ñĩmĩñguk wolok kasat amatanda ti-sem-ta-kuñipi eu satañguk. Wĩndiñda tĩmbi Yesuli it kwelan indañgan ñañala nandum mĩlataumbi, kwet ama niĩmĩnatnan ña-pakuk. Ña-paliñĩlĩmbi, amatam kwet tuop endoñ bi-teleñgĩliñ.

2

Yesulí yom bimbilok gembí palmílak

¹ Sandap dîwîñ taleumbi, Yesulí bîndambo Kapaneam it kwelan ña-tomguk. Tîmbi amatam dîwîndî “Endî bîk, ilan patak” eu sataumbi,

² amatam asupgandî endoñ bîñgîlîñ. Bîmbi, it gînañ lo-pîlî tokñeumbi, yamanan wakîť pipap masip mîumbi, gîñgîť manda enguk.

³ Gîñgîť eñîlîmbi, ama dîwîñ nolî endoñ bîñgîlîñ, endoñnan nanin ama tîpet gîť tîpet endî nosî no kii kesi dalandan tañgo plon bembî bîñgîlîñ.

⁴ Bîmbi, Yesulok kuañ kuseinan kîmîtnelîñdok ama kîmîñ gînañ ñam wîť nîm kañbi, it pendîm bat plon loñgîlîñ. Lombi, Yesulok kumbamnan kandañ pendîm gînañ tîmbi tombîmbi, ama kii kesi dalandandok tañgo plon toalî topbi, it pendîm plon nanin kîmîlîm pîñguk.

⁵ Wîndîñ tîmbîmbi, Yesulí nanandî kîlîktîñjîlok kusei ka-nandî-tombi, ama kii kesi dalandanla nîmbi eñguk, “Notna, yomga bi-gamlet.”

⁶ Tîmbi endîkñe manda nandî-tale ama dîwîñ wîñgan pipakîlîñ endî gînanjî gînañ ñîndîñ kîmîť-nandîñgîlîñ,

⁷ “Nekta ama sîlanin ñalî ‘Yomga bi-gamlet’ embi, Yambat nî-tîke-pî-yalîlak? Yom bimbilok gembî wîñ Yambattoñgot palîmlak.”

⁸ Wîndîñ kîmîť-nandîñîlîmbi, Yesulí wî ipkan gînañlî yambî-nandî-daklembi enguk, “Gînanjîlî neta wîndîñ nandî-kunakunaeañ?”

9 Tikap nak ama ñala ‘Mɪlapi, ipatka tɪkembali ñau!’ nɪmbambi, kindem dawɪkta, nak ‘Yom bi-gamlet’ nɪt walɪ wɪndɪñgot kindem indañmek.

10 Wɪndɪñda kwelan ñolok yom bimbilok gembɪ wɪn Ama Sɪsɪnɪktoñ palmɪlak wɪn daut samettok

11 nak ama kii kesi dalandan ñala ñɪndɪñ nɪlet, ‘Mɪlapi, ipatka tɪkembali, ikanan ñau!’ ”

12 Yesulɪ wɪndɪñ nɪmbɪmbi, ama walɪ mɪlapi, wolongan ipal tɪkembali, amatam dausɪnangan poñañguk. Tɪmbi amatam gɪtɪktɪ ka-gɪtɪp gɪtɪp tɪmbi, Yambat nɪ-kindem dambi eñgɪlɪñ, “Nepek ñandin damañgan no nɪm kañgɪmɪñ.”

Yesulok nanandɪnlɪ amalok nanandɪnjɪ makle-lak

13 Tɪmbi Yesulɪ bɪndambo tuk guañ baliliñnan pɪ-ñañguk. Ñaumbi, amatam kɪmɪn wopumgandɪ endoñ bɪumbi enɪ-daut tɪ-semguk.

14 Tɪmbi walinin yousɪm ñañɪpi, Alifaialok nɪñañ Livailɪ takis epep ilan pipalɪmbi kañbi nɪñguk, “Bɪm nep kle-ku!” Nɪmbɪmbi, kenan bimbi mɪlapi, kusei kɪmɪpi kle-ñañguk.

15 Tɪmbi Livailɪ Yesu nɪ-tiañeum ilnan loumbi, nana towiñguk. Tɪmbi takis epep ama gɪta ama endɪkñe manda nɪm kɪmɪt-kle-kɪlɪñ eañ (ama wandisɪ asupgandɪ Yesu kleñgɪlɪñ) endɪ bo Yesu gɪt gwañgwañii en gɪta lombi, nana yakan nañgɪlɪñ.

16 Tɪmbi Falisi ama endok boñgɪpsɪnan nanin endɪkñe manda nandɪ-tale ama dɪwɪn endɪ Yesu en gɪta pipapi, nana nambɪmbi kañbi, nandu mɪlataumbi, gwañgwañiila enbi eñgɪlɪñ, “En neta takis epep ama ba ama endɪkñe manda nɪm kɪmɪt-kle-kɪlɪñ eañ en gɪta papi, nana nalak?”

17 Eumbi, Yesuli manda w+n nandi+mbi, ñ+ndiñ enbi eñguk, “K+ndemsi endi gwasap amalohn silakan n+m ñañ. W+n j+mbasiat endiñgot gwasap amalohn ñañ. W+ndiñgangot nak ama d+ndim enda n+m biñgut. N+m a. Nak ama yomsiat eni-tiañeupi biñgut.”

Yesulok nanandi+ni sosilok nanandi+nji maklelak

18 Timbi nain nola Yoane tuk i-sem-i-sem kena tiñguk endok gwañgwañii git Falisi ama endi sosilok telak kleñpi, nana git+k k+m+isip tiñgiliñ. Tiñli+mbi, ama di+w+n endi Yesuloñ bi+mbi ni-kañbi eñgiliñ, “Yoanelok gwañgwañii ba Falisi ama endok gwañgwanji endi nana k+m+isip timbi+mbi, neta dikok gwañgwañgaili w+ndiñ n+m tañ?”

19 Ni-nandumbi, Yesuli enlok ba gwañgwañiilok plon ñ+ndiñ embi enguk, “Tikap ama noli tam timbektok nana sina wopum timbi+mbi, nolii kiti-semum biñgiliñ endi kindem nana k+m+isip tineliñ ba? N+m a. Ama wali nolii gita palñli+mbi, nana k+m+isip kindem n+m tineliñ.

20 Gan nain w+n indaumbi, ama eni-tiañeñguk en noliilok boñg+ps+nan nanin yapma tikeñ+mbi, wolondamek noliili nana k+m+isip tinekaliñ.”

21 Yesuli w+ndiñ embi, sosiloñ telak git enloñ telak wolo eyout manda tipet embi, ñ+ndiñ enguk, “Nimbek noli dasindasi damanin dikñend+kñen plon sandum kusip komblin n+m k+m+it takapbi youlek. W+ndiñ timbekta, kaik wali damanin tiañeumbi blañganeumbi, g+nañ wopungan sinik indauk.

22 Tĩmbi bo wain tul komblin wain gwılap kawai gĩnañ nĩm wĩli gĩlowĩk. Wĩndĩñ tĩmbekta, tullĩ bendĩ-wopum dambi, gwılap tĩmbĩ tawaumbi, tul gĩta gwılap kolandemĩk. Wala tĩmbi wain tul komblin wĩn gwılap komblin gĩnañ wĩli gĩlolok.”

Yesulok nanandĩnli Moselok endikĩne manda maklelak

23 Tĩmbi Sabat patnandĩ nain nola Yesulĩ plaua kena boĩgĩp dĩkĩne-ñaupi ñaumbi, gwañgwañiilĩ en kle-ñañgĩliñ. Ñañĩpi, kusei kĩmĩpi, plaua mĩnjĩp met-naĩgĩliñ.

24 Tĩmbi Falisi amalĩ yambĩmbi, Yesu nĩmbi eĩgĩliñ, “Wĩ ka! Neta endĩ kĩmĩsip manda maklembi, patnandĩ nainda kena taĩ?”

25-26 Eumbi tambane-enguk, “Nain wolonda Abiatali tapma amalok telak damanjĩ palĩñĩmbi, Devit gĩt amañii nananjĩla gawat tĩ-palĩmbi, Devittĩ nĩtek tĩñguk? Sĩndĩ kasat wĩn nĩm pinat-nandĩñgĩliñ bek? Devit endĩ Yambattok it gĩnañ lombi, plaua Yambatta mĩmĩn mepi naĩguk. Plaua wĩn tapma amalĩñgot nanalok, gan Devittĩ kĩmĩsip manda maklembi, plaua naĩbi, noliila bo mep emumbi naĩgĩliñ.”

27 Yesulĩ wĩndĩñ embi enĩ-daklembi eĩguk, “Yambattĩ ama Sabatta tĩmbi nĩm tĩmbĩ indañguk. Nĩm sĩnĩk. Endĩ Sabat patnandĩ nain wĩn amatam ep tĩmbĩ paĩgĩtanelĩñdok kĩmĩkuk.

28 Wala tĩmbi nak, Ama Sĩsĩnĩkti, amatamdĩ Sabat patnandĩ nainda nek nek kĩndem tĩndĩlok ewa talelak.”

3

¹ Timbi Sabat patnandi nain nola Yesuli bindambo it kiyau ginañ loumbi, ama kii dalandan noli wolok pipakuk.

² Palimbi, Yesulok kanjikñii endi Yesu manda plon kimitneliñdok nandiñgiliñ, wala timbi endi Yesu Sabattok sambat kleñipi, ama win kañbiutak, ba kimsip makleñipi, ama win timbi kindem dautak wala ka-tuakiliñ.

³ Windiñ ka-tualiñilimbi, Yesuli ama kii dalandan ni-tiañembi niñguk, “Mlapi indangan it!” Windiñ embi,

⁴ Falisi amala eni-kañbi eñguk, “Sabattok endikñe manda wali nitek elak? Patnandi nainda kindem ba kolan tilok, ama ep timbi kindem dalok ba ep timbi kmlok?” Yesuli windiñ eni-kaumbi, manda tambon nim tambane-nimbi, slak nambim ñaumbi pakiliñ.

⁵ Timbi Yesulok ginañ di-kokop eneumbi tambane-yambimbi, ginañ kwambindanjila walen kolaumbi, ama wala ñindiñ niñguk, “Kika kosuat!” Eumbi, kii kosuapi, kindem dañguk.

⁶ Timbi Falisi ama endi it kiyau bimbi, pawañ poñambi, wolongan ama wapmañ Elottok sambatñii git kimin tiñgiliñ. Kimin timbi, kusei kimpipi, nitek timbi witneñ eñipi, manda e-lonji-tiñgiliñ.

Amatam kimin gitikti Yesu kleñgiliñ

⁷ Yesu git gwañgwañii endi pi-ñambi, Galili tuk guañ baliliñ ñañgiliñ. Ñañilimbi, ama kimin wopungan endi Yesu kleñgiliñ. Endi Galili kwelan naningot nim a. Amatam Judia kwelan

⁸ ba Jelusalem it kwelan, ba Idumaia kwelan ba Joldan tuk tambon kanda, ba Tilo gıt Saidon it kwet kandañ pakañ, amatam asupgan endi Yesu kundit neknek ti-kuñguk wolok giñgıt nandiñgiliñda timbi endoñ biñgiliñ.

⁹⁻¹⁰ Endi amatam asup ep timbi kindem dañgukta, wala timbi ama jimbasiat ba wandanjıat endi tıke-kaneliñdok kle-gimbupi, tambo kle-kot-tiñgiliñ. Wındiñ tiñgiliñda timbi, Yesuli kikeñ plon loup nandiñbi, gwañgwañiila enguk, “Nım kañbi, amatamdi nep kamaineliñ, wala timbi kikeñ tipnam no bimbı namandi palen.”

¹¹ Timbi ama yal kolanjıat Yesu kañgiliñ endi kesinan mılelem timbi diñgunembi, ñındiñ kitiñgiliñ, “Dik Yambattok Nıñañ sınık.”

¹² Wındiñ kitiñgiliñbi, Yesuli enlok kusei nım edakleneliñdok eni-kımısip kwambıñ ti-semguk.

Yesuli telak netek plon Yambatti giñgıtıñii yambi-dikñelak wala eni-daut ti-semguk

Yesuli eni-mumulın 12 ep danguk

¹³ Timbi Yesuli kwet kımın nolok lombı, ama epmep nandiñguk wakan eni-tiañeum biñgiliñ.

¹⁴ Bıumbı, endoñnan nanin ama 12got epbi, kosi ‘eni-mumulın’ kitiñbi enguk, “Sındi nakıta kuneliñdok sep danlet. Danbi sani-mulambı, giñgıt mandana e-ta-kunekaliñ.

¹⁵ Timbi yal kolan ep kle-kot-ti-semneliñdok gembı pat-samekak.”

¹⁶ Ama 12 Yesuli ep danguk endok kosi ñındiñ: Simon (koi no Petlo kitiñguk).

17 Tĩmbi Sebedilok niñañiit Yakobo gĩt Yoane (endok koset komblin Boanelges ep kitiĩnguk, ninĩlok manda plon ‘Endi dilimat wandiĩ’).

18 Tĩmbi Andlu, Filip, Batlomio, Mataiyo, Tomas, Yakobo Alifaielok niñañ, tĩmbi Tadaio, ba Simon Selot.

19 Tĩmbi Judas Iskaliot, ama endi Yesu bola tĩnguk.

Yesulok sambat bien sinik wi nin?

20 Tĩmbi Yesuli gwañgwañii gĩt ilan ñañguk. Ñaumbi, bindambo amatam asupti endoñ bi kimin tĩngiliĩ. Nain tuop windiĩ tĩngiliĩnda tĩmbi, Yesu gĩt gwañgwañii endok nana tuk ep na nain no nim inda-semguk.

21 Tĩmbi Yesulok wekal sambat endi giĩngit win nandĩmbi, “Ginañ kamalalak” embi, isi kusei bimbi, tikeneliĩndok ñañgiliĩ.

22 Ñañilĩmbi, endikĩe manda nandi-tale ama diwin Jelusalem it kwelan pakiliĩ endi Yesu pakuknan bimbi ñindiĩ eu sataĩguk, “Belsebul endi Yesulok ginañnan patak”, ba “Yal kolandok yambi-dikĩenjiĩ gembĩ mũmbi, yal kolan ep kle-kotak.”

23 Eumbi, Yesuli kiti-semum mũmbi enguk, “Kusei nekta Sataĩdi enlok yalĩii ep kle-kolek?”

24 Tikap it kwet noli tambipi, nisiĩngan mimbi, tambo wit-tinelĩnda, it kwet wali nim kwambiĩ dambi palek.

25 Ba sambat noli tambipi, nisiĩngan mimbi, tambo wit-tinelĩnda, sambat wali nim kwambiĩ dambi patnelĩ.

26 Wĩndiñgangot Satañdi ikan yalñiila kanjik tĩmbi, ep tambilĩmda, endi kwambiñ dambi ilektok tuop nĩm. Endi tale-sin tawik.

27 Tĩmbi Satañ endi ama no gembinat nomik. Ama noli endok it gĩnañ gembinat lombi, gĩngĩtĩii joñgoñgan ep mektok tuop nĩm. Dama endi ama gembinat wĩn tĩkembali, toali ap imbi bium palimek, gĩngĩtĩii palimlak wĩn kindem ep talewik.”

28 Yesuli wĩndiñ embi yousimbi enguk, “Nak biañgan sanlet: amatamdi diwisiila ba Yambatta kolan ti-ñĩmbi yom tañda, yom wĩn gitikkan Yambatti kindem bi-semekak.

29 Gan no endi Dĩndim Yal ni-kolakakta, endok yomĩn biñim-biñimlok tuop nĩm patak, yomĩn wali papat kwambiñ palimekak.”

30 Endikĩe manda nandi-tale amali Yesulok gĩnañnan yal kolan patak embi, Dĩndim Yallok kenan wĩndiñ e-kolakola e-ta-kuañgĩliñda tĩmbi manda wĩndiñ eñguk.

31 Tĩmbi Yesu meñ kwayañii endi tombi, it pawan ipi, Yesu git e-nandi-tĩnelĩndok manda kimilim loñguk.

32 Loumbi, amatam Yesu kle-gĩmbupi pipakiliñ wali Yesu nĩmbi eñgĩliñ, “Meñga nokai pawan bi ipi, gambĩnep nandĩmbi eañ.”

33 Eumbi tambane-enguk, “Mena notnai wĩnin?”

34 Wĩndiñ embi, amatam kle-gĩmbup pipakiliñ yambiñipi enguk, “Kawit! Nokok mena, notnai ñĩ pakañ.

35 No endi Yambattok man tañgonelakta, wali wakan nokok mena notnai sinik.”

4

Yambattok mandali telak nitek plon pindi dam ñalak

¹ Timbi Yesuli tuk guañ baliliñ ña-papi, bîndambo kusei kîmîpi, amatam eni-daut ti-semguk. Nain wolonda amatam endoñ bi kîmîn tiñgîliñ wîw wopungan sinîk, wala timbi Yesuli kîkeñ nolok plon lo pipalîmbi, kambak munjulîm ñaña eñguk. Timbi amatam kîmîn gîtikti tuk bambalnan pipakîliñ.

² Timbi Yesuli nepek asuptok plon eyout manda embi, eni-daut ti-semguk. Tiñîpi enguk,

³ “Nandiwit! Ama noli nana mînjîp kokota kena gînañ ñañguk.

⁴ Ñambi, mînjîp kot-ti-kot-ti-ñañîlîmbi, dîwîw telak plon pîumbi, monîkti bîmbi, yout-nataleñgîliñ.

⁵ Timbi mînjîp dîwîwîndi kwet lakatgot kawattî salaiñguknan pîñgîliñ. Wolok kwet lakat pakukta, mînjîptî platikan tawa-lambîñgîliñ,

⁶ gan endi kakai plongot pakukta, maimdi lambî ep dîumbi yañetambi kîm-taleñgîliñ.

⁷ Timbi mînjîp dîwîwîndi koselek mînjîp boñgîpsinan pîñgîliñ endi yakayakan tawa-lambumbi, koselekti gembînjîat lambî ep tapli-taleumbi, bien nîm laliñgîliñ.

⁸ Tim mînjîp dîwîwîndi kwet galk plon pîñgîliñ endi tawa-lambîmbi, bien kîndem sinîk laliñgîliñ. Kwandai dîwîwîndoñ bien lakat, dîwîwîndoñ kambak asup, dîwîwîndoñ asup sinîk wîwîndîñ laliñgîliñ.”

9 Yesuli eyout manda wɪndiñ embi yousimbi enguk, “No en pawañnat endi mandana nandimbi tike-kiliñ eukak.”

10 Timbi amatam kimin gitik endi ña-taleumbi, Yesu, gwañgwañii 12 gita nosii diwin nisinagan pakiliñ. Papi, eyout manda gitik enguk wolok kusasila ni-kaumbi

11 ñindin enguk, “Telak nitek plon Yambatti amatamñii yambi-dikñelak win damañgan patsembin pakuk, gan nak man sinda wakan sanba dakleumbi, kisi plon kimitt-talelet. Gan amatamdi nokok gingit nim inda-taleañ enda wakan nak nandinandi gitik win eyout mandalinot eni-daut ti-semlet.

12 Wɪndiñ timbambi, endi deimbi kañ, gan nim ka-dakleañ, ba pawanji kimipi nandañ, gan nim nandi-dakleañ. Endi ka-nandi-dakleneliñda, ginanji tambaneumbi, Yambatti yomji kindem bi-semek.”

13 Timbi Yesuli yousimbi eni-kañbi enguk, “Eyout manda sanit wolok kusei nim nandi-dakleañ ba? Wɪndiñda eyout manda gitik nitek nanditaleneliñ?

14 Nandañ! Ama nana minjip kotak endi Yambattok manda e-koli pilak.

15 Minjip telak plon pilak wolok walan ñindin: manda win nandumbi, ginanji ginañ piumbi, Satañdi platikan bi manda yapma tike-semلاك.

16 Ba minjip kwet kawatgot plon pilak: endi manda win nandimbi nandi-koñgom timbi nandi-dasiañ.

17 Gan manda win ginanji ginañ kakai nim tilakta, nain dumangangot tike-kuañ. Gingit

mandala tĩmbi mĩlap ba kanjik endok plon indaumbi, endi platikan sinik pipĩmbi biañ.

¹⁸ Ba mĩnjip koselek mĩnjip boñgĩpsĩnan pĩlak: ama dĩwĩn manda wĩn nandi-taleañ,

¹⁹ gan kwelalok mĩlap, ba mĩnem kwĩlikwĩli wolok nandi-koñgom juluñgan, ba nepek kusei kusei dĩwĩsi wolok galkti gĩnanji tokñeumbi, manda nandĩmbi, platik kamalaumbi, bien nĩm indalak.

²⁰ Ba mĩnjip kwet galk plon pĩlak wolok walan wĩn ñĩndĩñ: ama endi wakan manda nandĩm kasĩlembi tĩke-kuañda, bien ep tĩndĩnji plon inda-ta-ñalak: dĩwĩndi lakat, dĩwĩndi kambak asup, dĩwĩndi asup sinik laliañ.”

Yambattok mandali telak nĩtek plon bien indalak

²¹ Tĩmbi Yesuli Yambattok mandala ñĩndĩñ enbi eñguk, “Ama noli sipala it gĩnañ tĩke-lombi, kambotti tapliwik ba pipat doundou kapmainan kĩmĩlek ba? Nĩm a! Endi it gĩnañ tĩke-lombi, indangan kĩmĩlĩmbi kolĩ salewik.

²² Wolok tuopgan manda gĩtik pat-sembin patak wĩn eu inda-daklelok. Tĩmbi nepek gĩtik wĩt-tapliñgĩliñ patak wĩn tĩmbi inda-daklelok.

²³ No en pawañnat endi mandana ñĩn nandĩmbi tĩke-kĩliñ eukak.”

²⁴ Yesuli wĩndĩñ embi enguk, “Pawanjili manda nĩtek nandañ wĩn nandĩmbi tĩke-kĩliñ enekaliñ. Manda nĩtek nandĩmbi tañgoneañda, Yambatti wolok tuopgan nanandi sambi, nombo yousimbi sami-sinik taukak.

²⁵ Neta, no endi nanandi Yambatti mĩñguk wĩn tĩke-kulakta, endok nanandĩn wĩn tĩmbim

wopum daukak. Gan no endi nanandi win nandi-kimnemi nim tike-kulakta, nanandin palimlak win apma tike-nim+umbi, silak palekak.”

Yambatti telak nitek plon giñg+tiñii yambi-dikñeumbi inda-sata-tañ

²⁶ Timbi Yesuli yousimbi enguk, “Yambatti enlok giñg+tiñii telak nitek plon yambi-dikñeumbi inda-sata-tañ, nak wolok plon eyout manda no ñindiñ sanba nandiwit: ama noli kena ginañ nana minjip kot-ti-kot-ti-tilak.

²⁷ Kot-talembi, ilan ñambi, tim sandap doumlat-ta-kuumbi, minjip wali bendi-wopum dambi, mindiñ lambilak. Gan telak nitek plon lambilak win en nim nandilak.

²⁸ Kwet en kena timbimbi, bien indalak. Dama mindiñ lambi-indaumbi, sap kimlimbi, siñgi kandañ bien indalak.

²⁹ Bien gilita-taleumbi, epep nain indaumbi, ama wali bien ep mlak.”

³⁰ Yesuli yousimbi enguk, “Yambatti telak nitek plon enlok giñg+tiñii tipet sinik wingan yambi-dikñeumbi inda-sata-tañ? Kusei wolok plon nindi eyout manda nek enambi dakleutak?

³¹ Yambattok kikesipmin wolok bendimbendin win wambiñ minjip nomik. Minjip win tipnam sinik, minjip diwin kena ginañ kokañ win wolok tuop nim.

³² Kwet plon kotnambi, lambi bendi-wopum dambi, yaya diwin gitik win yapma klelak. Kii gayam wopungan timbimbi, monikti kindem wolok plon isi timbi, pitin patnelin.”

33 Yesulí manda eni-ta-kumbi, eyout manda wandiñ asupgan eñguk; wín amatam nandi+nandi+njilok tuop enbi,

34 kwapmeñgan eyout mandaliñgot eniñguk. Gan eyout manda wolok bien gwañgwañii nisiñgan palimek e-dakle-ti-semliñguk.

Yesulí gembin gwañgwañiila daut semguk

Yesulí sasale gít tuk enbimbi, kílpl eñgimik

35-36 Sandap wolonda kwet kílím eumbi, Yesulí kíkēñ plon pipapi, gwañgwañiila enbi eñguk, “Níndi tuk guañ díkñembi, dat kandañ ñana.” Eumbi, gwañgwañiili ama kímín gítik yambimbi, kíkēñ plon lombi, Yesu joñgo nañgipi, tuk tambon kandañ ñañgíliñ. Tímbe ama díwíndi kíkēñj tíkēmbi, ep klembi ñañgíliñ.

37 Ñañlímbi, sasale wopumgandí kusei kímipi, tuk pendíím mílapi, kíkēñj gíñañ píumbi tokñeup tínguk.

38 Gan Yesulí joñgo wíñgan kíkēñ temík síngi kandañ kumba gamba kímipi dou-pakuk. Tímbe gwañgwañiili tímbe sílíkñembi níñgíliñ, “Níníndaut. Tuk guañ gíñañ pínepi tamíñ. Wín níím nandi-nímlañ ba?”

39 Nímbe mílapi, sasale níñombimbi, tuk guañda nínguk, “Gitak! Busukñane!” Eumbi, sasalelí kílpl eumbi, tukti busukñembi pakuk.

40 Tímbe Yesulí gwañgwañiila enguk, “Neta gembinj pílak? Nítekta tímbe, nakíta kuañ, gan gama níím nandi-kílik tí-namañ?”

41 Eumbi, dambe taletalet tĩmbi, nĩsĩngan e-nandi-tĩmbi eĩngĩlĩñ, “En ama nĩtnein, ñala sasale gĩt tuk guaĩdĩ man taĩngoneamĩk?”

5

Yesulĩ eumbi, yal kolan asup endĩ bĩt gĩnanjĩ gĩnañ piĩngĩlĩñ

¹ Tĩmbi Yesu gĩta gwaĩngwaĩii endĩ tuk guaĩ dĩkĩneumbi, tambon kandañ, Gelasa amatamdok kwelan, ña-tomgĩlĩñ.

² Tombi, Yesulĩ kĩkeñ bimbi, kwambiñ loumbi, ama no yal kolannat amasumnan pakuk endĩ yambiumbi Yesuloñ biĩnguk.

³⁻⁴ Ama wĩn toa kwambiñ ba aindĩ kii kesi nain nain im-maĩngĩlĩñ, gan ama nolĩ endok gembĩn tĩke-pĩuktok tuop nĩm. Endĩ toa pat-tĩmbi dĩkĩneumbi, ain wĩp mĩndĩ-palĩmbi pa gloliĩnguk. Tĩmbi endĩ saĩnan daumbi, kii kesi toa ba aindĩ nombo immelĩndok tuop nĩm kaaĩngĩlĩnda kak biumbi, sumnan dou-mĩlat-pat-tĩlĩnguk.

⁵ Tim sandap tuop endĩ sumnan ba kwet jaĩngĩn plon papi, kwawa wopum tĩmbi, kawattĩ siĩngĩn gwĩlap wĩpi dombĩmbi pa kuliĩnguk.

⁶⁻⁸ Ama endĩ wakan mayaĩngan ipi, Yesu kaĩbi, endoñ woĩep biumbi nĩnguk, “Yal kolan, dĩk ama gĩnañ nanin poĩau!” Nĩmbi nĩ-gĩngĩneumbi, bi-tombi, kesinan mĩlelem tĩ-ñĩmbi, kwambiĩngan kĩtĩmbi nĩnguk, “Yesu, Yambat Loloñ Sĩnĩk endok Nĩñañ, dĩk nek tĩ-namepi bĩlañ? Nak Yambattok koi plon ganlet: dĩk kena gĩm nĩm namekañ.”

⁹ Nĩmbĩmbi, Yesulĩ “Koka nin?” nĩ-nandumbi tambane-nĩnguk, “Kotna Kĩmĩn Gĩtik. Nĩndĩ asupgandĩ kuamiñ, ñala.”

10 Endi wĩndiñ embi giñgĩnembi niñguk, “Nĩndi kwet ñin bineñdok nĩm nĩni-mulekañ.”

11 Tĩmbi kamañgan bit asup kimĩn wopumgandĩ kloñnan kumbi, kwet mina-pakĩliñ.

12 Wĩndiñda yal kolan endi Yesuli nandĩsemumbi, bit gĩnanjĩ gĩnañ pĩneliñdok nĩnandĩngĩliñ.

13 Nĩ-nandumbi nandĩ-semum ama gĩnañ nanin lambi poñambi, bit gĩnanjĩ gĩnañ pĩngĩliñ. Pĩumbi, bĩtti kloñnan woñep pĩmbi, kwet bambalnan jĩlopi, tuk guañ gĩnañ pĩngĩliñ. Bit lakat nĩm, 2000 netepek gĩtik endi pĩmbi, tuk nam kim-taleñgĩliñ.

14 Tĩmbi bit kauli-dĩkñe ama endi pimbi woñep ñambi, ama it kwelan ba kenanjĩ gĩnañ pakĩliñ tuop kasat ti-semgĩliñ. Ti-semumbi, endi nepek nek indañguk wĩn kaneliñdok biñgĩliñ.

15 Bĩmbi, Yesuloñ tombi, ama kañbi kalandĩngĩliñ wĩn: ama yal kolan kimĩn gĩtiknat kuñguk endi gĩnañ nanandĩn tombĩmbi, dasindasi kimĩpi, busukñanengan pipakuk. Amatamdi daut gĩtikĩn wĩ kañbi mĩsĩngĩliñ.

16 Nepek ka-nandĩ-tĩngĩliñ endi ama yal kolanat kuñguktok plon ba bĩttok kandañ nepek indañguk wolok kasat ti-semgĩliñ.

17 Kasat wĩn nandĩ-talembe, wĩnasĩli wolongan Yesuli kwesi wĩn bim ñawĩktok nĩ-nandĩ-tĩmbĩmbi nandĩ-semguk.

18 Tĩmbi Yesuli kĩkeñ plon loñliĩmbi, ama yal kolan kle-kolĩnguk endi kle-ñawĩktok nĩ-nandĩ-tĩnguk.

19 Gan Yesuli nĩm embi niñguk, “Dĩk ika kwekanan ñambi, nokai gĩta kuñpi, Wopumdi

telak nitek plon blan ti-gambi nandi-gambi, nepek wopum ti-kindem da-gam-talek wolok kasat ti-semekañ.”

²⁰ Eumbi, ama wali it kwet 10 wolok kandañ ñambi, kusei kimipi, Yesuli nepek ti-ñimguk wolok kasat ti-sem-kuumbi, amatam gitikti nandimbi nandi-gitip gitip tiñgiliñ.

Yesuli wembe sembi-sembin git tam jimbalat ep timbi kindem dañgimik

²¹ Timbi Yesu git gwañgwañii endi kikeñ plon lombi, bindambo tuk guañ dikñembi, tambon kandañ ña-tomguk. Tombi, tuk baliliñnan palñilimbi, amatam asupgandi endoñ bimbi, kimin tiñgiliñ.

²² Tiñilimbi, it kiyau kauli-dikñe ama no koi Jailus endi bimbi Yesu kañbi, kesinan mitlem timbi

²³ diñgunembi ni-kukulembi eñguk, “Wembana tipminam endi sembupi tilak. Ñala dik kindem bimbi, kikal endok plon kimilimbi, kindem dambi palen.”

²⁴ Nimbimbi, en gita ñañguk.

Ñañilimbi, amatam kimin wopum endi kle-gimbupi, tambo kle-kot-tiñipi ñañgiliñ.

²⁵ Endok boñgipsinan tam no ñañguk, endi tamdok jimbati ta-kuumbi, gwilat 12 tiñguk.

²⁶ Timbi gwasap ama asupti gwasap kusei kusei mumbi wali m+lap yousi mumbi, siñgi gawat wopum s+n+k nandimbi kuñguk. Timbi kena tiñgiliñ wolok tuan minem kwil+kwil palimguk gitik win em-taleñguk, gan jimbali nim pañgitañguk.

27-28 Tam endi wakan Yesulok giñgiti nandiñingukta timbi ñindiñ kimit-nandi-tiñguk, “Nak dasindasingot tike-kautetta, gumañ kindem daudet.” Windiñ nandimbi, amatam kimin gitik ñañgitiñ boñgipsinan Yesulok siñgi kandañ ñambi, dasindasin tike-kañguk.

29 Tike-kaumbi, wolongan wekaili kala daumbi, piñgiu pañgita-taleumbi nandiñguk.

30 Timbi Yesulok gembin noli tiañeum nandimbi, wolongan tambanembi eni-nandimbi eñguk, “Nindi dasindasina tike-kalak?”

31 Eñilimbi, gwañgwañili niñgitiñ, “Kalañ: amatam kimin gitikti gep kle-gimbupi tambo klekot-tañ. Neta ‘Nindi neplak?’ elañ?”

32 Gan Yesuli ‘Nindi sinik nep mik?’ win kadaklewiktok yambi-ta-ñañguk.

33 Windiñ timbimbi, tam endi piñgiu plon kundit indañguk wala nandi-misimbi, blañblañ tiñpi Yesuloñ biñguk. Bimbi, kuañ dombinnan milelem ti-ñimbi, enlok kusei eu tawaumbi niñguk.

34 Nimbimbi, Yesuli niñguk, “Wembe, nanandi kwambindañgala kindem dalañ. Mlapka taleumbi, walaña kindem daumbi, ña kindemgot kuukañ.”

35 Yesuli tam manda windiñ ni-paliñilimbi, it kiyau kauli-dikñelok ilnan nanin ama diwin manda tike-bimbi, nosi kañbi niñgitiñ, “Wembaña ip semb+lak. Ñala endaut amal silakan nektok ikanan kesit gawat ñautak?”

36 Gan Yesuli manda win nandi-kimnemi, kauli-dikñela niñguk, “Nim misiwini, silak

nandi-kilik ti-nami-ta-ñaukañ!”

³⁷ Wĩndiñ embi, amatam gĩta gwañgwañii diwĩn en nĩm kleneliñdok eni-kĩmĩsip ti-sembi, Petlo, Yakobo gĩta kwayañ Yoane endiñgot yanañgĩpi ñañguk.

³⁸ Ñambi, kauli-dikñelok ilan tombi, amatam kĩmĩn giñgĩli ba mano kulĩm tĩmbi kut-palĩmbi yambiñguk.

³⁹ Yambi-nandiĩmbi, it gĩnañ lombi enguk, “Sĩndi nekta giñgĩli wopum tĩmbi kut-pakañ? Wembe ñĩn nĩm sembi, endi silak dou patak.”

⁴⁰ Wĩndiñ eu nandiĩmbi, kolan ka-kwalepgĩliñ.

Gan Yesuli amatam gĩtik ep kleum pawan piĩmbi, wembe meñ beu gĩta gwañgwañii tĩpet gĩt no wĩn yanañgĩpi, wembe pakuknan loñguk.

⁴¹ Lombi, wembe kii tĩkemi, nĩsĩlok manda plon “Talita kumi” nĩñguk, wĩn ñĩndiñ, ‘Wembe tip, mĩlat ganlet.’

⁴² Eumbi, wolongan wembe wali mĩlapi, ñañambi tĩñguk. (Wembe wolok gwĩlali 12.) Tĩmbi amatam wolok pakĩliñ endi nepek wĩn kasĩlikñemi, nanandiñjĩ nĩm nandi-dakleñgĩliñ.

⁴³ Tĩmbi Yesuli kasat ama diwĩnda nĩm eneliñdok kĩmĩsip kwambiñ ti-sembi, wembe wĩn nana mĩmbi nambektok enguk.

6

Nasalet nasilĩ Yesulok gembĩnla nandum tlal tĩñguk

¹ Tĩmbi Yesuli kwet walinin ñambi, gwañgwañii gĩta il kuseinan ñam pakuk.

² Pakap, Sabat patnandi nain indaumbi, it kiyau ginañ lombi, kusei kimpipi, amatam enidaut ti-semumbi nandiñgilañ. Timbi asupti nandi-gitip gitip timbi eñgilañ, “Ama silanin ñali manda gitik ñin denanin inda-ñimñguk? Nanandi wopuwopum ñin inda-ñimñguk win netepein sinik? Ba kundit tindin walan win engano sinik!

³ Endi it tindi ama silanin win! Malialok ninañ, ba Yakobo, Jose, Juda gita Simon, endok dasi. Timbi wiwii endi nin gita kuañ.” Windiñ embi nandi-ñimumpi-sinik tañguk.

⁴ Timbi Yesuli enguk, “It kwet diwin endi plofet ama nola nandum loloñ tilak, gan ilnan nasi ba nolii ba wekal kusipñii endi ka-misi-ti-ñimañ.”

⁵ Windiñ tiñgilañda timbi, kundit engano timbepi nandum mlataumbi, silak ama jimbabat tipet sinik kiili ep kaumbi, kindem dañgilañ.

⁶ Tiniñpi nandiñguk, “Nekta sinik timbi, ke-nanala nandum tial tilak?” Windiñ nandiñpi, enidaut ti-semektok it kwet kle-gimbut-ñañguk.

Yesuli endok kusei gwañgwañila daut semguk

Yesuli gwañgwañii 12 kenala enimupi, endikñe ti-semguk

⁷ Timbi Yesuli gwañgwañii 12 enitiañeum biumbi, kena tineliñdok ama tipet tipet enimupi, yal kolan ep kle-semneliñdok gembemguk.

⁸ Timbi enguk, “Sindi ñanepi, nepek no nim tike-ñanekaliñ, toñanjiñgot. Nana ba lik win

nim tike-ñanekaliñ, ba minem kwandai gim'in no dasindasinji g'inañ nim dasinekaliñ.

⁹ Kesisi lok gwilap winda tikenekaliñ, dasindasi tipet wi nim, noñgangot dasinekaliñ.”

¹⁰ Windiñ embi enguk, “It kwet nolok tombimbi, ama noli sani-tiañeumbi, endok il g'inañ londekamik, it kwet wolok patekamik tuop endok ilnangot dou-milat-ti-patekamik.

¹¹ Tikap it kwet nolok tombimbi, winasili not nim ti-sambi, mandanji nim nandinekaliñda, yambimbi ñanekaliñ. Ñanepi, kesisi plon kwiliñ sapak wit-sapleum piukak. Windiñ timbimbi, kundit kolan tiñgiliñ win ka-nandi-tomnekaliñ.”

¹² Yesuli windiñ eumbi, gwañgwañiili ñambi, amatam ginanji tambaneneliñdok giñgit manda engiliñ.

¹³ Tiñipi, yal kolan asup ep kle-kot-semgiliñ, ba jimbasat asup gwasap tull saple-sembi, ep timbi kindem dañgiliñ.

Elotti Yesulok gemb'in nandi-tomguk

¹⁴ Timbi Yesulok koi giñgit pindi dañgukta timbi, ama wapmañ Elot endi bo win nandiñguk. Ama diwisili Yesula ñindiñ eañgiliñ, “Yoane, tuk i-sem-i-sem ama en wakan bindambo kimnan nanin milakuk, wala timbi endi kena gembinat timbi kulak.”

¹⁵ Ba diwindi Yesula “En Elia” eañgiliñ, ba diwindi “Endi plofet ama no, plofet ama damanin wandiñ nomik” eañgiliñ.

¹⁶ Windiñ eumbi, Elotti win nandimbi pa eñguk, “Yoane, ama win damañgan natna ewa bim dombum kimguk, en wakan milapi kulak.”

17-18 Elot endi kusei ñindinda wĩndiñ eñguk: endi bo enlok kwayañ Filip endok tamın koi Elodia apma tikeumbi, Yoaneli giñgıt wın nandimbi niñguk, “Di k kwayañgalok tam matike-patañ wın kimisip manda maklelañ.” Endi wĩndiñ niliñgukta, Elotti bo tamın nandi-ñimbi, kena gwañgwañii eni-mulimbi ñambi, Yoane tikembi, it kwambiñ ginañ im kimilimbi pakuk.

19 Timbi Elodiali Yoanela gimbit ginan ginañ tike-papi, wilektok nandiñguk. Gan endi tuop nim,

20 neta Elotti Yoane tike-kamaiñguk. Endi Yoanela nandum ama dindim sinik, Yambatok kena tindilok ama no timbimbi, enda kamisimisi e-ti-ñimguk. Timbi endi Yoane nitiañembi, mandan nandiñguk. Nandiñipi, “Nitek timbet?” embi, ginañ tipet timbi nandibendi-tiñguk. Gan endi Yoanelok mandan nandi-koñgom tiñguk.

21 Timbi Yoane wili kimbektok telak no Elodia ñindin inda-ñimñguk. Elotti indaingan nain indaumbi, amañii loloñ ba ama sañanjlok telak dama ba Galili kwettok ama biesi ep kimin titalembi, nana sina wopum ti-semguk. Timbi endi kimin timbi nana na-palimbi,

22 Elodia enlok wemban endi amaloñ ña tombi, dausinan kap tiñguk. Kap tiumbi, Elot git yokñii endi kañbi nandi-kindem dañgiliñ. Timbi Elotti wembe sim niñguk, “Di k nepek wala ba wala eumbi gametet.”

23 Embi e-kwambiñ dambi niñguk, “Nepek wala ba wala eumbi, kindem gametet. Nak kwet

ñin ka-dikñelet wala bo eumbi, kindem tambipi, tambon gametet.”

24 Windiñ eumbi, wembeli meñloñ ñambi nandimbi niñguk, “Nak nektok sinik eutet?” Eumbi, meñli niñguk, “Yoane miti tuk i-sem-i-sem tiñguk endok kumbamla e!”

25 Eumbi, wolongan platik sinik ñambi, Elot-ton tombi niñguk, “Dik ñindañgitañgan Yoanelok kumbam jawañ plon kimipi namin!”

26 Eumbi, Elotti nandum kola-sinik tañguk. Gan endi yokniilok dausinan manda e-kwambiñ da-ñimñgukta timbi, mandan win pi-piwiktok tuop nim nandñguk.

27 Nim nandi-ñimlok, gan joñgo nandi-ñimbi, wolongan enlok kamaikamai ama no Yoanelok kumbam tike-biuptok ni-mukuk. Ni-mulimbi, it kwambiñ ginañ ñambi, Yoanelok bim dombimbi,

28 kumbam jawañ ginañ kimipi tike-bi wembe mumbi, meñinli kauptok tike-ñam miñguk.

29 Timbi Yoane gwañgwañiili giñgit win nandimbi, it kwambiñnan ñambi, Yoanelok dalandan tike-ñambi kindikilin.

Yesuli Juda ama 5000 nana ep towiñguk

30 Timbi Yesuli gwañgwañii 12 win kenala eni-mukuk endi undane-bimbi, enloñ kimin timbi, kena tiñgilin ba giñgit manda eni-daut ti-semgiliñ wolok kasat gitik ti-ñimgilin.

31 Timbi amatam asup sinik wali yousiyousi ñañambit ti-palimbi, Yesu gita gwañgwañii endi nana tuk naneliñdok nandñgilin, gan nain no nim inda-semguk, wala timbi Yesuli enguk, “Biumbi, ninñgan kwet ama nimnatnan

ñana! Nain duman wandiñ ña-kunambi, siñginj busukñanewin.”

³² Wandiñ eumbi, endi kikeñ plon lombi, nisiñgan tuk guañ dikñembi, kwet ama nimnat timbi dumalanelindok ñañgiliñ.

³³ Ñañlimbi, amatam asupti yambimbi yambinandi-tomgiliñ. Timbi amatam it kwet tuop nanin biñgiliñ endi bo kesiti woñep ñambi, Yesuli ñanepi nandiñguknan dama ña-tomgiliñ.

³⁴ Timbi Yesuli wolok ña-tombi, kikeñ plon nanin piñipi, amatam kimin wopum yambimbi, ginañli ñindiñ nandiñguk, “Sipsip yambidikñenji nimnat nomik tañ”. Wandiñ yambinandi-mbi, blan ti-sembi, kusei kimpipi, nepek asup eni-daut ti-semguk.

³⁵ Eni-daut ti-semumbi, maim daut ip pi-sembepe tiñgukta timbi, gwañgwañiili endoñ bimbi niñgiliñ, “Ñin kwet ama nimnatnan patnambi, maim daut ip piupi tlak.

³⁶ Wala dik amatam eni-mulimbi, it kwet ba it jala ñasiñgan pakañnan wolok ñambi, nananj tua nambit.”

³⁷ Eumbi tambane-enguk, “Singan nana ep tow-iut!” Eumbi nandi-piasat timbi niñgiliñ, “Dik nek elañ? Nindi ñambi, minem nek ñali nana tuam bimbi emneñ? Minem 200 wolok tuop nim!” *

³⁸ Eumbi enguk, “Sinlok nana nitek pat-samlak ña kawit!” Eumbi ña kañbi undane-bimbi niñgiliñ, “Plaua kit tambongot tim tuk gaut tipetgot pat-nimlak.”

* **6:37:** Minem denali 200 win kena nain 200 wolok tuan.

39-40 Eumbi, Yesuli amatam kli kindem plon samba sambat pipatneliñdok enbimbi, diwindi 100, diwindi 50 windiñ pipakiliñ. Pipalimbi,

41 Yesuli plaua kit tambon gita tuk gaut tipet win epmbi, kunum plon dei loumbi, Yambat we ñimguk. We ñim-talembi, plaua ombimbi, gwañgwañii em-ta-ñaumbi, endi bo tike-papusenembi, amatam emgiliñ. Timbi Yesuli tuk gaut tipet win windiñgot ep danbimbi, amatam gitikkan emumbi,

42 gitikkandi nañbi na-tokñeñgiliñ.

43 Windiñ timbimbi, plaua ba gaut win natlatlap tim biñgiliñ win ep dasiumbi, sandiñ lik 12 tokñeñguk.

44 Amatam nana nañgiliñ endoñnan nanin amalok kunakunasi win 5000.

Yesuli tuk guañ plon ñañguk

45 Timbi wolongan Yesuli gwañgwañii eni-giñginembi, kikeñ plon lombi, tuk guañ dikñembi, Betsaida it kwelan damandama ñaneliñdok eni-mukuk. Eni-mulim ñañilimbi, Yesu en amatam isinan eni-mulepi pakuk.

46 Papi eni-mut-talembi, nimolo timbektok kwet jañginan loñguk.

47 Timbi kwet kilim eumbi, gwañgwañiilok kikeñdi tuk guañ boñginan ñañilimbi, Yesu en engan kwambiñnan papi,

48 yambiñguk win: sasaleli ñañgiliñ kandañ biñgukta, kikeñ plon papi tuk kindit-tlalimbi yambiñguk. Kwet gama nim salañilimbi, Yesuli tuk guañ plon kesiti ñambi ep timbi dumalambi, yapma kle-ñaupi nandiñguk.

49-50 Tĩmbi gwañgwañiili Yesu tuk guañ plon bĩumbi kañbi, “Walen tip no kamĩñ” wĩndiñ kĩmĩt-nandiñgĩliñ. Endĩ gĩtĩkkandi en kañbi mĩsĩmbi, gembĩnji pĩumbi, kwawa tĩngĩliñ. Gan Yesuli manda embi enguk, “Ñĩn natna ya, sĩmbasi busukñaneumbi nĩm mĩsineliñ.”

51 Wĩndiñ embi, kĩkeñ plon loumbi, sasaleli kĩlp eumbi, ka-sĩlikñembĩ nanandiñji nĩm nandi-dakleñgĩliñ.

52 Gĩnañ kwambiñ kuñgĩliñda tĩmbi endĩ Yesuli plauali kundit engano tĩnguk wolok kusei nĩm nandi-tomgĩliñ.

Yesuli amatam nandi-kilik tĩ-ñĩmĩngĩliñ ep tĩmbi kĩndem dañguk

53 Tuk guañ dĩkñe-talembi, Genesalet kwelan tombi, kĩkeñ tĩke-kwambiñda-koli piñguk.

54 Tĩmbi kĩkeñ plon nanin pĩumbi, wolongan amatam Yesu ka-dakleñgĩliñ endĩ

55 it kwet tuop woñep ñambi, kusei kĩmĩpi, jĩmbasat tañgo plon ep kĩmĩpi, Yesuli wandiñ ba wandiñ ñañguk tuop nandiñbi, endoñ ep biñgĩliñ.

56 Endĩ it kwet tip ba wopum ba it jala nolok ba nolok ñaumbi, amatamdi jĩmbasat endoñ ep bĩmbi, ini plon yapĩkĩliñ. Yapĩpi ni-nandi-tĩmbi, dasindasin kusipgot tĩke-kaneliñdok nandiñbi ni-nandiñgĩliñ. Tĩmbi nandi-semum tĩke-kañgĩliñ tuop kĩndem dañgĩliñ.

7

Yesuli nepek nek ñali Yambattok dainan ama tĩmbi kolalak wala enĩ-dakleñguk

¹ Tĩmbi Falisi ama gĩt endikĩne manda nandi-tale ama dĩwĩn Jelusalem nanin biĩngĩliĩ endi bi Yesuloĩn kĩmĩn tĩngĩliĩ. Kĩmĩn tĩmbi

² kaĩngĩliĩ wĩn: Yesulok gwaĩngwaĩii dĩwĩn endi sosĩlok telak nandi-kĩmnembi, kĩsĩ nĩm wĩlĩpi, nana sĩlak ep nambĩmbi yambĩĩngĩliĩ. Yambĩmbi nandum tuop nĩm tĩ-semguk.

³ Neta, Falisi ama gĩt Juda ama dĩndĩm kunepi nandaĩ endi gĩtik sosĩlok ep tĩndĩnjĩ ep kwambĩĩ dambi kuneliĩndok eni-daut tĩ-semaĩ. Ep tĩndĩ no wĩn endi kĩsĩ nĩm wĩlĩkaĩnda, nana nĩm naĩ.

⁴ Tĩkap endi kĩmĩli tuannanan ñambi baĩ, nain wolonda tuk nĩm iyaĩnda, endi nana nĩm naĩ. Endi Yambattok dainan kĩndem pat-neliĩndok jawaĩ kambot gĩta nepenepek dĩwĩn no pat-wĩlĩkaĩ, ba sosĩlok ep tĩndĩ wandiĩngot dĩwĩn asupgan kĩmĩt-klembi taĩ.

⁵ Wĩndĩnda Falisi ama gĩta endikĩne manda nandi-tale ama endi Yesu ñĩndĩĩ ni-kaĩngĩliĩ, “Nĩtekta tĩmbi, gwaĩngwaĩgailĩ sosĩlok ep tĩndĩ nĩm kĩmĩt-klembi, kĩsĩ nĩm wĩlĩpi nana naĩ?”

⁶ Nĩkaumbi enguk, “Ama man manbenjĩ tĩpelat! Eu inda manda no plofet Aisaialĩ youkuk wĩn sĩndok juluĩĩtsĩlok kusei inda-dakle-kĩliĩ elak. Yambattok manda wĩn ñĩndĩĩ youyoulĩn patak,

‘Amatam ñali manjĩliĩngot kotna tĩke-loaĩ, gan gĩnaĩ nanandĩnjĩliĩ mayaĩngan sĩnĩk patak.

⁷ Endi mandana nandi-kĩmnembi, ama sĩlanindok nandĩnandi eni-daut tĩ-semaĩ. Wĩndĩnda endi kap nĩmolo tĩmbi nani-kĩndem da-taĩ wĩn sĩlanin.’

8 Manda wolok tuop sɪndɪ Yambattok endɪkɲe manda bimbi, amalok ep tɪndɪnjɪ tɪke-kwambiɲ dambi kleaɲ.”

9 Tɪmbi Yesulɪ yousɪmbi enguk, “Sɪndɪ sosɪlok ep tɪndɪnjɪ kɪmɪt-klenelɪɲdɔk nandɪmbi, Yambattok endɪkɲe mandan wɪlambane-kokotok kundit tɪ-kɪndem daɲ.

10 Neta, Moselɪ manda ɲɪndɪɲ embi youp biɲguk patak, ‘Dɪk meɲga becala nandum loloɲ tɪmbekak’, ba ‘No en meɲ beula manda enɪsuambat-tɪlakta, wɪlɪ kɪmbekak.’ Moselɪ wɪndɪɲ eɲguk,

11 gan sɪndok kandaɲ wɪn ɲɪndɪɲ sɪnɪk: ama no meɲ ba beula ɲɪndɪɲ nɪlak, ‘Nepek nek patnamlak wɪn Yambat mɪuptok e-kwambiɲ daɲgut, wala tɪmbi gep kɪmɪlettok tuop nɪm.’ Endɪ wɪndɪɲ nɪmbɪmbi,

12 sɪndɪ kɪmɪsɪp tɪ-ɲɪmbi ɲɪndɪɲ nɪaɲ, ‘Dɪk meɲga ba beka bɪndambo nɪm tɪke-kɪmɪlekaɲ.’

13 Wɪndɪɲgangot sɪndɪ sosɪlok ep tɪndɪnjɪla yanaɲgɪp pɪɲɪpi, Yambattok endɪkɲe manda tɪmbɪ lakatalak. Tɪmbi sɪndɪ kundit kolan wandɪsɪ asupgan pat-taɲ.”

14 Tɪmbi Yesulɪ bɪndambo amatam kɪtɪ-sembi enguk, “Sɪndɪ gɪtɪkkan mandana ɲɪn nandɪmbi nandɪ-kɪlɪɲ ewɪt.

15-16 Nepek gɪtɪk nambɪmbi mɪnjɪpsɪ gɪnaɲ pɪlak walɪ sep tɪmbɪ kolauptok tuop nɪm. Gan nepek gɪnanjɪ gɪnaɲ papi lambɪ-lamɪtak walɪ mek sep tɪmbɪ kolayaɲ.”

17 Tɪmbi Yesulɪ amatam kɪmɪn gɪtɪk yambimbi, gwaɲgwaɲii gɪta it gɪnaɲ lo-pakuk. Palɪmbi, gwaɲgwaɲiili eyout manda eɲguk wala nɪkaɲgɪlɪɲ.

18 Ni-kaumbi enguk, “Sindi wɪndiŋgot nanandinji nɪmnat bek? Nana walan kusei kusei nambɪmbi, mɪnjɪpsi gɪnañ pɪlak walɪ sep tɪmbɪ kolaupɪtok tuop nɪm. Wɪn nɪm nandañ ba?

19 Nepek wandiñ walɪ amalok gɪnanji gɪnañ sɪnik nɪm pɪlak. Nɪm sɪnik. Walɪ tem meñ gɪnañ pɪmbi, temdok telak plon dɪndɪmɪngan ñambi, tem koñ gɪnañ pɪlak.” (Yesulɪ wɪndiñ embi, nana gɪtik Yambattok dainan kɪndem gɪtikgot embi eni-dakle-ti-semguk.)

20 Tɪmbi Yesulɪ yousɪmbi enguk, “Nepek amalok gɪnanji gɪnañ papi lambɪ-lamɪtak walɪ biañgan ep tɪmbɪm kolayañ.

21 Nekta, wɪn amalok gɪnanji gɪnañ nanin sɪnik nanandi kolan walɪ lambɪ-lamɪlɪmbi ñɪndiñ tañ: endɪ telak joñgo kuañ, ba kumbu tañ, ba ama yandɪp kɪm-tañ, ba tam ba wapat noloñ kumbu tañ,

22 ba ka-galkta tañ. Wɪndiñ tɪmbi, tɪmɪpmɪle kusei kusei tañ. Tɪmbi endɪ not julunɪt tañ, ba siñgi mɪsɪ ba mayek nɪmnat sasaleañ, ba not ka-gimbɪt tañ, ba manda winjɪt eañ, ba nɪsɪla nandum loloñ tɪlak. Wɪndiñ tɪñɪpi, nandi-kamalambi kuañ.

23 Nepek kolan gɪtik walɪ amalok gɪnanji gɪnañ papi lambɪmbi lamɪtak walɪ biañgan Yambattok dainan ep tɪmbɪ kolayañ.”

Yesulɪ enlok kusei ama dɪwɪnda daut semguk

Yesulɪ Fonia tam no endok wembanlok gɪnañ yal kolan nɪkleñguk

24 Tĩmbi Yesulĩ mĩlapi, gwañgwañii gĩt Juda amatamdok kwet bimbi, Tail it kwet kandañ ñañguk. Ñambi, sĩlak pat-nandi-tĩmbepi it nolok gĩnañ lombi, amalĩ en wandĩñ patak wĩn nĩm nandi-ñĩmnelĩñdok nandiñguk, gan endĩ pat-sembektok tuop nĩm.

25 Nĩm sĩnik. Wembe no yal kolannat endok meñĩ ‘Yesu wandĩñ patak’ nandiĩmbi, wolongan endoñ bĩmbi, kesinan mĩlelem tĩmbi,

26 diñgunembi, wembanlok gĩnañ yal kolan kle-ñĩmektok ni-gĩñgĩneñguk. Tam wĩn endĩ Juda tam nĩm. Endĩ Fonisia nanin, Silia kwelan indañguk,

27 wala tĩmbi Yesulĩ ñĩndĩñ niñguk, “Gwañgwa bĩsat endĩ nana dama na-tokñenekalĩñ. Nĩm kañbi, endok nana wĩn yapma tĩkembali, kamotta ep kot-semneñ.”

28 Eumbi, tamdĩ tambane-niñguk, “Wopum, biañgan elañ. Gan gwañgwa bĩsat endĩ nana nambĩmbi dĩp kwelan pĩlak wĩn kamottĩ naañ.”

29 Eumbi, Yesulĩ nanandi kilĩktĩnlok kusei kandi-tombi niñguk, “Dĩk wĩndĩñ elañ, wala tĩmbi kĩndem a, ñau! Yal kolan endĩ wembañga ip kambimbi ñalak.”

30 Eumbi, ilnan ñambi kañguk wĩn: biañgan yal kolan walĩ wemban kak ñaumbi, ipal plon pat-nandi-tiñguk.

Yesulĩ ama kaman no tĩmbĩ kĩndem dañguk

31 Tĩmbi Yesulĩ gwañgwañii gĩt Tail it kwet kandañ pi-ñambi, Saidon it kwet dĩkñembi, Dekapolis kandañ ñambi, Galili tuk gwañnan tomguk.

32 Tombimbi, ama no nañgip bimbí, Yesulí kii endok plon kímílektok ní-nandiñgíliñ. Ama wolok pawañ sipsipmín, tímbe man manben mílap, manda dindím ewíktok tuop ní-m.

33 Tímbe Yesulí amatam kímín gítík wín yambimbi, ama wín tíke-nañgípi ña nísetkan pakímík. Paliñípi, Yesulí kii níñañ típettí endok pawañ gíñañ sua embi iwít suambi, man manben tíke-kañguk.

34 Tíke-kañípi, kunum plon dei loubi yayakñembi, enlok mandan plon “Efata” eñguk, wín “Dík tom!”

35 Eumbi, ama wolok pawañ tombimbi, man manben salaktaumbi, kusei kímípi, manda dindím nandímbe eñguk.

36 Tímbe Yesulí amatamda kasat wín ní-m eu satawíktok enbi, kímísip kwambím tí-semguk. Nain asup kímísip wandiñgot tí-semliñguk, gan ní-m, endí gíñgí-nembi pa eu satañguk.

37 Tímbe kasat wín nandiñgíliñ endí biañgan nandí-sílikñembi eñgíliñ, “Kundit gítík tí-kulak wín kíndem gítíkgot. Endí ep tímbe, pawanjí kaman endí bo nandí-tomañ, tímbe manjí galíñguk endí manda eañ.”

8

Yesulí amatam 4000 nana ep towiñguk

1 Tímbe nain wolonda bíndambo amatam kímín wopum nolí Yesu gíta papi, nananjí taleumbi sílak pakíliñ. Palímbe, Yesulí gwañgwañii ep kímín tímbe enguk,

2 “Amatam nain típet gít no nakíta papi, nananjí taleumbi, blan tí-semlet.

³ Tikap nak silak isinanan eni-mulam ñanetañda, telak boñgipnan dausi diman timbimbi kimkatap tineliñ. Diwin nolı kwet mayañgan nanin bimbın.”

⁴ Eumbi tambane-niñgiliñ, “Kwet ñolok it kwet nimnat. Nındı nana tuop denanin tikembi ep towinetamiñ?”

⁵ Eumbi eni-kañguk, “Sinlok nana nittek pat-samlak?” Eumbi niñgiliñ, “Plaua kit tambon tipetgot pat-nımlak.”

⁶ Timbi Yesulı amatam enbimbi, kwelan pipakiliñ. Pipalimbi, endi plaua kit tambon tipet ep papi, Yambat we ñimbi ep tambipi, gwañgwañiila emguk. Emi-ta-ñambi, danipapusenembi emneliñdok enbimbi, wolok tuop timbi emgiliñ.

⁷ Tiñipi, Yesulı tuk gaut tiptip tipet sinik pat-semguk wi epbi, Yambat we ñimbi, win bo danipapusenembi emneliñdok enbimbi emi-ta-ñañgiliñ.

⁸ Timbi amatamdi nana win nañbi natokñeñgiliñ. Timbi nana na-tlatlap timbimbi dip pakuk win ep dasiumbi, sandiñ lik wopum kit tambon tipet tokñeñguk.

⁹ Amatam nana nañgiliñ win 4000 netepok. Timbi Yesulı eni-mulım ñaumbi,

¹⁰ wolongan endi gwañgwañii git kikeñ plon lombi, Dalmanuta kwet kandañ ñañgiliñ.

Yesulı gwañgwañii en Mesia timbi dakleñguk

Yesulok kusei gama nim nandi-tomgiliñ

11 Tĩmbi Falisi ama endi Yesu tue-kambi ti-ñĩm nepi endoñ bĩmbi, en gĩta e-tańa-tambiti tĩmbi gĩńgĩnembi, Yambatti endok kusei tĩmbi daklewĩktok nandĩmbi, kundit no tĩmbim kanelińdok nińgĩliń.

12 Nĩmbĩmbi, Yesuli gĩnań kwambĩndanji la nandum mĩlataumbi enguk, “Neta amatam ñali kundili kanepi eań? Nak biańgan sanlet: kundit wandiń no nĩm daut samum kanekaliń. Nĩm sińik.”

13 Yesuli wĩndiń embi, Falisi ama yambimbi, gwańgwańii gĩta bĩndambo kĩkeń plon lombi, tuk guań tambon kandań ñanepi ñańgĩliń.

14 Ñańipi, gwańgwańiili kamalambi, nana no nĩm ep bińgĩliń, gan plaua nońgangot kĩkeń plon pat-semguk.

15 Tĩmbi Yesuli nandĩnandi moyendi gwańgwańiilok gĩnanji gĩnań bendi-wopum dawik wala mĩsimbi, molo manda eyout plon kĩmĩpi enguk, “Sińdi Falisi ama ba ama wapmań Elot endok plaua kĩmili bendi la kiliń enekaliń!”

16 Eumbi, gwańgwańiili nisĩńgan “Nana nĩm pat-nĩmlakta wala elak bek” embi e-nandi-tińgĩliń.

17 Tĩmbĩmbi Yesuli wĩn nandĩmbi eni-kańbi eńguk, “Sińdi nana nĩm wĩn neta e-nandi-tań? Sińdi kusatna gama nĩm nandĩmbi nandi-tomań bek? Wĩndiń gĩnanji kwambĩń dańguk bek?”

18 Sińdi dausat, gan nĩm kań, ba pawanjat, gan manda nĩm nandań, ba sińdi nandi-kamalayań bek?

19 Nak plaua kit tambongot wĩn tambipi, ama

5000 ep towiwambi, nambim dip pakuk win sindi sandiñ lik nitek dasium tokñeñguk?” Yesuli windiñ eni-kaumbi, “Lik 12 tina tokñeñguk” niñgılıñ.

²⁰ “Ba nak plaua kit tambon tipetgot wali am-
atam 4000 ep towiwambi, nambim dip pakuk
win sindi sandiñ lik wopum nitek dasium
tokñeñguk?” Eumbi, “Lik kit tambon tipet tina
tokñeñguk” niñgılıñ. Nimbimbi,

²¹ ñindiñ enguk, “Sindi kusatna gamañgot nim
nambi-nandi-dakleañ bek?”

Yesuli ama no dai kolan timbi kindem dañguk

²² Timbi Yesuli gwañgwañii gita Betsaida
it kwelan ña-tomguk. Tombimbi, ama dai
kolan no endoñ nañgip bimbi, tike-kauptok
ni-nandiñgılıñ.

²³ Timbi Yesuli ama en kii plon tikembi
nañgılımbi, it kwet pawañ piñgimik. Timbi
Yesuli ama wolok dai plon iwit suambi, kiil
endok plon kimipi ni-kañguk, “Dik nepek no
kalañ ba nim?”

²⁴ Nimbimbi deimbi eñguk, “E. Nak ama diwin
yambilet. Gan nak yambiwambi, kombali ñañ
nomik tilak.”

²⁵ Eumbi, nombo kii dai plon kimilimbi,
dai gembinat deimbi, kindem dañguk. Kinde
daumbi, nepenepek gitik win ka-dakleñguk.

²⁶ Timbi Yesuli ama win it kwelan nombo
louptok ni-kimisipbi, dindimgan ilnan ñauktok
ni-mukuk.

Yesuli enlok kusei timbi dakleñguk

27 Tĩmbi Yesuli gwañgwañii gita pi-ñambi, it kwet tiptip Sisalia Filipai it kwet wopum kle-gĩmbupi pakĩliñ wandiñ ñańguk. Telak plon ñańipi, gwañgwañii eni-kañbi eńguk, “Amatamdi naka nin sinik pa naniañ?”

28 Eumbi niñgiliñ, “Diwindi dika Yoane amatam miti tuk i-sem-ta-kuńguk en ganiañ. Tĩmbi diwindi dika Elia ganiañ, win plofet ama damanin endi bindambo indaup een ip wakan bek. Ba dika plofet damanin no pa ganiañ.”

29 Eumbi, Yesuli eni-nandiĩmbi eńguk, “Gan sinla naka nin sinik naniañ?” Eumbi, Petloli manda ñindiñ tambane-nińguk, “Ditna Mesia wakan.”

30 Eumbi, Yesuli kimisip ti-sembi, gama enlok kusei ama nola nim ennelińdok enguk.

31 Tĩmbi wolongan Yesuli kusei kimpipi, Yambattok nanandi kwambiñ Mesia enlok plon ñindiñ eni-daut ti-sembi enguk, “Amalok Niñan endi mlap ba sińgi gawat kusei kusei inda-ñimektok. Ama biesi, tapma ama biesi git endikñe manda nandi-tale ama endi kusali kaumbi, tuop nim timbĩmbi, sińgi wilmĩmbi wili kimbekak. Tĩmbi sandap tipet git no timbĩmbi, bindambo kimnan nanin mlalekak.”

32 Yesuli windiñ eñipi eni-dakle-ta-ñańguk. Eu dakleumbi, Petloli engan tiañem ñambi, kusei kimpipi, manda wolok ni-ñombińguk.

33 Gan Yesuli tambanemi, gwañgwañiilok dausinan Petlo ni-ñombiĩmbi eńguk, “Satañ, dik nambi ñau! Dik amalok nanandińgot klelañ, Yambattoñ nim.”

Yesuli en kle-kuńgulok manda enguk

³⁴ Tĩmbi Yesulĩ amatam kĩmĩn wopum wakĩt gwaĩngwaĩii kĩtĩ-semum bĩumbi enguk, “Ama no endĩ nak nep kle-kuupi nandĩlakta endĩ enlok nanandĩn ba galk siĩgi wĩpi, kloĩbalĩ tĩke-lo-bembi, nep kle-kuuktok elet.

³⁵ Neta, no endĩ natnala ba giĩngĩt manda kĩndemnalok kuĩngun bi-namlak, endĩ wakan kunumdok kuĩnguĩ taletalen nĩmnat inda-ĩĩmekak. Gan no endĩ kwelalok kuĩnguĩ enlok tĩke-kĩmĩlep nandĩlakta, endĩ kunumdok kuĩnguĩ kola-ĩĩmekak.

³⁶ Kola-ĩĩmĩumbi, kwelalok nepenepek kusei kusei gĩtik ep kasĩleĩnguk walĩ nĩtek tĩmbi tĩmbi londaukak?

³⁷ Endĩ kuĩngun kolaĩnguk wĩn nek ñalĩ tuambi, bĩndambo kasĩleukak? Wĩn tuop nĩm.

³⁸ Man ñĩndĩĩngĩta Yambat siĩgi wĩlĩmĩmbi, yomsiat kuañ, ba dĩwĩndĩ naka ba mandanala maetambi kuañ. Nain taletalenan Ama Sĩsĩnĩktĩ dĩndĩm añelo yanaĩngĩpi, Beulok gembĩ ba kol-salennat indangan indaukak wolonda endĩ bo en maeta-ĩĩmgĩlĩñ wĩn maeta-semekak.”

9

¹ Yesulĩ wĩndĩñ embi enguk, “Nak biaĩngan sĩnĩk sanlet: Yambattĩ nain kĩmĩkuk wĩn indaumbi kusei kĩmĩpi, amatam gĩtik ini plon gembĩnat yambĩ-dĩkĩneukak. Tĩmbi biaĩngan ñĩ pakañ sĩndoĩnan nanin dĩwĩn endĩ gama kaik kuĩnĩlĩmbi indaumek kanekalĩñ.”

Yambat, Mose gĩta Elia endĩ Yesulok kusei tĩmbĩ kwambĩñ daĩnguk

2 Kena nain kit tambon noñgan taleumbi, Yesuli gwañgwañii tìpet gít no, wìn Petlo, Yakobo gít Yoane yanañgìlìmbi, kwet jañgìn ombap nolok lombi, wandiñ nisìñgan pakìlìñ. Palìmbi, gwañgwañiilok dausìnan Yesulok siñgin walan tikìleumbi,

3 dasindasin salembi, walalan bien sìnìk indañguk. Kwelan ñolok ama noli sandum satnin wandiñ tímbehtok tuop nìm.

4 Tìmbi gwañgwañiilì plofet ama damanin tìpet, Elia gít Mose, endì indambi, Yesu gíta manda e-nandi-tìmbìmbi yambiñgìlìñ.

5-6 Yambimbi, kolan mìsìumbi, Petlolok nanandìn kamalaumbi, “Manda nìtek ewìt?” embi, Yesula ñìndìñ nìñguk, “Nìnìndaut! Ñì pakamìñ wìn kìndem sìnìk. Wala tìmbi it jala tìpet gít no mana! Dìkok no, Moselok no, Elialok no.”

7 Tìmbi mulukua noli pìmbi ep tìmilìmbi, Yambattì mulukua gìnañ nanin kìtìu pìumbi enguk, “Ñìne nokoñ nìñana noñgan sìnìk. Nak en ka-galkta tì-ñìmlet. Sìndì endok manda tìkekwambiñ dambi kunekalìñ!”

8 Eumbi, gwañgwañiilì wolongan deimbi kañgìlìñ wìn: Mose gít Elia endì ikan pailìmbi, Yesu en noñgan palìmbi kañgìlìñ.

9 Tìmbi endì kwet jañgìn plon nanin pìñpi, Yesuli nepek wì kañgìlìñ wolok manda kasat ama nola joñgo nìm ennelìñdok e-kìmisip tìsemguk, kasat wìn Amalok Nìñan endì kìmnan nanin mìlalekak wolondamek kìndem enelìñdok enguk.

10 Eumbi, endi Yesulok manda win nandi-kwambiñ dambi, nisiñgan “Kimnan nanin mlatmlat win nitek?” embi e-nandi-tiñgılıñ.

11 Timbi endi Yesu ni-kañbi eñgılıñ, “Kusei nektok endikñe manda nandi-tale amali Elia Mesialok telak dama biuptok pa eañ?”

12 Eumbi, Yesuli Yoane miti tuk i-sem-ta-kuñguk endok plon ñindiñ e-youpi enguk, “Elia endi biañgan Mesialok telak dama bimbi, amatam ginanji timbi kaitaneliñdok biukak. Gan nitekta timbi, Ama Sisinikta bo ñindiñ youyoulin patak: endi siñgin gawat kusei kusei bembimbi, amali ni-tike-pi sinik tanekalıñ?”

13 Gan nak Eliala ñindiñ sanba: endi bo ikan biumbi, amali nislok nanandi klembi, manda endok plon youyoulin patak wolok tuopgan nepek kusei kusei kolan ti-ñimgılıñ.”

Yesuli ama gwañgwa no yal kolannat timbi kindem dañguk

14 Timbi Yesu git gwañgwañii tıpet git no endi kwet jañgin bimbi pi-ñambi, gwañgwañii diwin pakılıñnan tomgılıñ. Tombi yambumbi, amatam kimin wopumdi ep gimbupi pakılıñ, timbi endikñe manda nandi-tale ama diwindi gwañgwañii gıta e-tañan tiñgılıñ.

15 Timbi ama kimin gitik endi Yesu biumbi kañipi, ka-silikñembi, endoñ woñep ñambi, we ñimgılıñ.

16 Timbi Yesuli eni-nandi-mbi eñguk, “Sindi neta e-tañan tañ?”

17-18 Eumbi, amatamdok boñgıpsinan nanin ama noli Yesula ñindiñ tambane-niñguk, “Endaut. Nak niñana yal kolan nat dik timbi kindem

dawiktok nañgipi bit, gan dik nim palañda gwañgwañgaili yal kolan win kleklelok enit, gan endi ti nim kañbi bilin. Yal kolan wali endok man manben timbi galumbi, manda nim pa elak. Nainin inda-nimlak tuop yalli ninana timbi kolakolalok tike-kolombi pa pilak. Timbi man payak lambumbi, man si-gilim dambi, pinngu diñdin pat-tilak.”

19 Yesuli manda win nandum mlataumbi enguk, “Nak ginañ kwambindanjila kunjit tilet. Nain nitak sinik nak nombo sin gita palambi, nandi-kilikti ti-namnekalin? Gwañgwa win nokoñ tikem biwit.”

20 Eumbi nañgip bumbi, yal kolan wali Yesu kañbi, wolongan gembu kopi, kwelan kolu pumbi, tikile-binjat timbumbi, man payak lambinguk.

21 Timbi Yesuli beu ni-kambi enguk, “Nain nitak sinik kundit ninidin ti-ta-bilak?” Eumbi ninguk, “Damañgan gwañgwa tip palombi inda-niminguk.

22 Nain asup yal kolan wali ninana komba galk ginañ ba tuk ginañ tike-kolombi pa pumbi, wili kimbektok tuop pat-tilak. Gan, tikap dik tuopta, ninda blan nandi-nimbi, nip kimilekañ.”

23 Wandin eumbi Yesuli ninguk, “Netekta ‘tikap dik tuopta’ nanilañ? Dik nandi: no en nandi-kiliktinat kulakta Yambatti nek inda-nimektok nandilak wolok tuopgan ti-nimlak.”

24 Eumbi, wolongan gwañgwa beuli kitimbi ninguk, “Nak nandi-kilik ti-gamlet. Gan nandi-kiliktina lakalakaen, wala timbi nep timbi pañgitawa.”

25 Tĩmbi Yesulĩ amatam asuptĩ endok kandañ woñep biñgĩliñ wĩn yambiĩmbi, yal kolanĩ gwañgwa wolok man ba pawañ masip miñguk wakan ni-ñombiĩmbi niñguk, “Natna gani-sipbi ganlet: poñambi, bindambo niĩm undane-biĩmbi piukaan.”

26 Eumbi, yal kolandi kwawa embi, gwañgwa tiĩmbi wopungan gembĩ kolĩmbi, yal kolan en bim poñañguk. Poñaumbi, kwelan pi wipi, dalandan nomik palĩmbi, amatam kañgĩliñ endoñnan nanin asuptĩ “Kĩmlak” eñgĩliñ.

27 Gan Yesulĩ gwañgwa kii plon tĩke-mĩlalĩmbi mĩlapi ikuk.

28 Tĩmbi Yesulĩ it gĩnañ lombi, gwañgwañii gĩt ni-siñgan papi ni-kañbi eñgĩliñ, “Kusei neta niĩndĩ yal kolan wĩn klenep ti pi kamĩñ?”

29 Eumbi enguk, “Yal kolan ñandisĩ endĩ niĩmololiñgot gumañ ep klelok, nepek noli niĩm.”

Yesulĩ kĩmbektok manda enbiĩmbi, nain tiĩpet tiñguk

30-31 Tĩmbi Yesu gĩt gwañgwañii endĩ wĩnanin ñambi, Galili kwet dikĩnembĩ ñañgĩliñ. Ñaĩpi, Yesulĩ gwañgwañii eni-daut ti-semep nandiñgukta tiĩmbi amalĩ en wandiñ patak wĩn niĩm nandi-ñĩmneliñdok nandiñgukta. Ñaĩpi, niĩndiñ eni-ta-ñañguk, “Amalok Niĩnan en kanjikĩii endok kisĩ plon kĩmĩliĩmbi wĩli kĩmbekak. Tĩmbi kena nain tiĩpet gĩt no tiĩmbiĩmbi, kĩmnan nanin mĩlalekak.”

32 Gan gwañgwañii endĩ manda eñguk wolok kusei niĩm nandi-daklembi, ni-kaneliñdok mi-siĩmbi biñgĩliñ.

Yesulí kuñgulok manda gwañgwañiila eni-daut ti-semguk

Kiupi kuñgulok manda

³³ Tĩmbi ñakap, Kapaneam it kwelan tombi, it gĩnañ lo-taleumbi, Yesulí gwañgwañii eni-nandĩmbi eñguk, “Telak plon nekta e-tañan tĩlĩñ?”

³⁴ Eni-nandumbi, endi telak plon “Gwañgwa nĩndok boñgĩpnĩnan nĩndi sĩnik nĩp maklembi, dama tĩlak?” embi, e-kle-kot-tĩñgĩlĩñda tĩmbi, manda nĩm embi gitakan pakĩlĩñ.

³⁵ Tĩmbi Yesulí pipapi, gwañgwañii 12 kiti-semum bĩumbi enguk, “Tĩkap ama nolĩ telak dama kuupi nandĩlakta, en wakan enla nandum pĩmbĩ tĩmbĩmbi, nolii gĩtik endok siñgi kle-kumbi, tĩplaplainjĩ kuukak.”

³⁶ Wĩndĩñ embi, gwañgwa tip no nañgĩp bĩmbi, boñgĩpsĩnan kĩmĩpi, kiilĩ kamai-papi enguk,

³⁷ “No endi naka tĩmbi gwañgwa ñandingan no not tĩ-ñĩmekta, endi nak not tĩ-namek. Tĩmbi no endi nak not tĩ-namekta, nakgot nĩm a, nin nani-mukuk en not tĩ-ñĩmek.”

³⁸ Tĩmbi Yoanelĩ Yesula “Nĩnĩndaut” embi nĩñguk, “Nain nola nĩndi ama nolĩ dĩkok koka embi, yal kolan ep kle-kot-semum kañgĩmĩñ. Gan endi nĩndoñnan nanin nĩm, wala tĩmbi nĩndi kĩmĩsip tĩ-ñĩmkap nĩm kañbi biñgĩmĩñ.”

³⁹ Eumbi enguk, “No en kotna embi, kundit gembĩnat tĩlak, wandiñ walĩ nĩtek plon pañgĩtambi, platik nani-kolauk? Wĩndĩñ tĩndĩlok tuop nĩm, wala tĩmbi nĩm kĩmĩsip tĩ-ñĩmnekalĩñ.

40 Neta, no en n̄ndok kenan̄ila kanjik n̄im ti-n̄imlakta endi n̄ndok notni t̄ilak.

41 T̄imbi no endi Mesialok sambat̄nii kuañda t̄imbi tukgot ḡipi samek, enda nak biañgan sanlet: Yambatt̄i plap kena kambakan wandiñ wolok tuan biañgan ombi-ñ̄imekak.

42 T̄imbi no endi giñḡitna koi n̄imnat ñandin no t̄imbi pip̄imbi yom t̄ilakta, en blangandok. Endi kundit kolan wandiñ gama n̄im t̄iñ̄ilimbi, nol̄i kawat wopum no t̄ikembi, bim plon temb̄i-ñ̄imbi, tuk kimb̄iñ̄ ḡinañ munjut-kol̄im p̄imbi k̄imb̄imda w̄in k̄indem. N̄im kañbi, kundit kolan wandiñ t̄imb̄imbi, Yambatt̄i k̄injan m̄ilap wopum ombi-ñ̄imekak.

43-44 T̄ikap k̄ikal̄i gep t̄imbi pip̄imbi yom t̄ilañda, k̄ika w̄in dombekañ. W̄indiñ̄ t̄imbi, k̄ika tambongot kukapi, kuñgu taletalen n̄imnat ḡinañ ñaukañ. N̄im kañbi, k̄ika t̄ipelatkan kukapi, j̄imb̄iñ̄dok komba galk taletalen n̄imnat ḡinañ p̄iw̄iñ̄.

45-46 Ba t̄ikap kes̄ikal̄i gep t̄imbi pip̄imbi yom t̄ilañda, kes̄ika w̄in dombekañ. W̄indiñ̄ t̄imbi, kes̄ika tambongot kukapi, kuñgu taletalen n̄imnat ḡinañ ñaukañ. N̄im kañbi, kes̄ika t̄ipelatkan kukapi, j̄imb̄iñ̄nan gep kol̄i p̄iw̄iñ̄.

47 Ba t̄ikap daukal̄i gep t̄imbi pip̄imbi yom t̄ilañda, dauka w̄in ḡitnei kolekañ. W̄indiñ̄ t̄imbi, dauka tambongot kukapi, Yambattok kuñgu taletalen n̄imnat ḡinañ ñaukañ. N̄im kañbi, dauka ḡit̄ik kukapi, j̄imb̄iñ̄nan gep kol̄i p̄iw̄iñ̄.

48 J̄imb̄iñ̄ wandiñ̄ siñgin gawat taletalen n̄imnat palekak: wandiñ̄ binem amalok gaumj̄i

nañ endi nim kimnekalin, ba kombali papat kwambin dambi ei-ta-naukak.”

⁴⁹ Yesuli windin embi enguk, “Siundilo tinpi, simu tapma plon kimitkan wali Yambattok dainan tapma timbi kindem dalak. Windinngangot Yambattok dainan kindem daneñdok komba dindinli amatam nindi gitik inda-nimlak.

⁵⁰ Simu win nepek kindem sinik. Gan, tikap simulok kongom gembin pailekta, nombo kindem dawiktok nepek no tuop nim tineñ. Wala timbi sindi nosiilok boñgipsinan simu kongom gembinnat nomik kumbi, ep kiupi busukñanengan kunekalin.”

10

Wapatam tambitambitok manda

¹ Timbi Yesuli gwañgwañii git kwet winanin yousim nambi, Judia kwelan ba Joldan tuk tambon kandañ ñañguk. Ñañilimbi, amatam kimin no kimin no bindambo endoñ bimbi kimin tiañgiliñ. Timbi kena pat-tilinnguk windinngangot bindambo eni-daut ti-sem-ta-kuñguk.

² Timbi Falisi ama diwindi bimbi, Yesu tuekañbi tinimnep nandinpi ni-kañbi eñgiliñ, “Endikñe mandali ama noli kindem tamn kolektok elak ba nittek?”

³ Eumbi manda tambane-enguk, “Moseli sosiila endikñe manda nittek kimit-semguk?”

⁴ Eumbi niñgiliñ, “Moseli ñindin nandinsemguk: ama no endi tamn biup nandinbi, endok kusei pepa plon youp mimbi, kindem ni-kleuk.”

5 Eumbi tambane-enguk, “Ginañ kwambindanjila Moseli endikñe manda win youpi kim+it-samguk.

6 Gan nain kusei kim+ikim+ilinan win w+indiñ n+im pakuk. Moseli ñ+indiñ youkuk, ‘Yambatti ama ep t+mbi indañguk wolonda endi ama git tam indañg+liñ.

7 Kusei wala t+mbi amali meñ beu yambimbi, tam+noñ gali-kwamb+ñ daumbi,

8 p+ñg+p noñgan indayam+k.’ W+indiñ youy-oul+n patakta t+mbi, ama git tam endi nombo tipet n+im t+ndem+k. Endi wapatam t+mbi, p+ñg+p noñgan patem+k.

9 Wala t+mbi wapatam Yambatti ep kiukuk win amali n+im tamb+lek.”

10 T+mbi Yesuli gwañgwañii git b+indambo ilan ña-paliñ+ipi, wapatam tambo ka-m+isi-tañ wolok ni-nandumbi

11 tambane-enguk, “No endi tam+in ka-m+is+imbi, tam komblin t+lakta, ama wal+ wakan tam+in kolan ti-ñ+imbi, Yambattok dainan telak joñgo kulak wakan.

12 Ba tam nol+ wapai ka-m+is+imbi, ama komblin t+lakta, endi bo w+indiñgangot telak joñgo kulak wakan.”

Nindi Yambattok kuñgu kwamb+ñ kas+leukak?

13 T+mbi amatamdi wembe gwañgwa tiptip Yesuli ep kaw+ktok yanañg+p b+ñg+liñ. Biñ+li+imbi, gwañgwañiil+ kim+isip ti-sembi enomb+ñg+liñ.

14 W+indiñ t+mb+imbi, Yesuli yamb+m g+inañ komba d+umbi enguk, “S+indi wembe gwañgwa yambiumbi nokoñnan biw+it! Yambatti ama

ñandisi wakan enlok giñgít yambi-dikñelak, wala tímbi nombo ním kímisip tí-semnekaliñ!

15 Nak biañgan sanlet: no endi wembe gwañgwalok tuop Yambattok kapmainan ním kulakta, endi wakan Yambattok giñgít ním.”

16 Wíndiñ embi, wembe gwañgwa noñgan noñgan ep ya-apbi, kiili kumbanjí plon kímipi, ep gwílam tí-semguk.

17 Tímbi Yesuli gwañgwañii gít telak kusei kímip ñanep tíñlímbi, ama noli endoñ woñep bímbi mílele-tí-ñím ní-nandímbe eñguk, “Endaut kíndem. Nak nítek tímbi, kuñgu taletalen nímnat kasileutat?”

18 Eumbi tambane-níñguk, “Kusei nekta naka kíndem nanílañ? Ama noli kíndem ním, Yambat en noñgandi kíndem.

19 Dík endikñe manda Yambatti kímít-nímíñguk wolok kusei íp nandílañ: ‘Dík ama wíli kím ním tímbekañ. Telak joñgo ním kuukañ. Kumbu ním tímbekañ. Ama joñgo siñgin ním siukañ. Ama nolok nepek joñgo ním tímbi pailím tíke-ñímekañ. Dík nain tuop meñga bekala nandi-semum loloñ tíndekamík.”

20 Yesuli wíndiñ eumbi níñguk, “Endaut. Nak gwañgwa sim papi kusei kímip, endikñe manda wín gítík ikan tañgonembi kímít-kle-ta-bílet.”

21 Yesuli dándimgan kambí, wale kíndemda nandi-ñímbe níñguk, “Dík nepek noñgan walañgot típíkalañ. Wala tímbe dík ñam nepenepeka gítík tualok kímít-taleumbi, mínem gamnekaliñ wín epmbi, ama pímbiñesíla emumek, tuan wopum kunum gíñañ pat-

gamekak. Windiñ timek bimbi, nak nep kle-kuukañ.”

²² Ama wali mandan win nandum mlataumbi, timan dai kolañguk. Endi il ba kenañ asup palimguk wi nim biuptok nandim ginañ mlataumbi, kak bim ñañguk.

²³ Timbi Yesuli gwañgwañii tikile-yambimbi enguk, “Ama kwilikwiliñjat Yambattok giñgit indanep nandañda endi kena kwambiñ tinekaliñ.”

²⁴ Windiñ eumbi nandim nandi-silikñeñgiliñ. Timbi Yesuli yousim “Niñanai” embi, nombo ñindiñ enguk, “No endi Yambattok giñgit indaup nandilakta endi kena kwambiñ timbekak.

²⁵ Kamel nolik lik bem ginañ tip wolok ña tombepe nandiwiñda, endi kena kwambiñ timbek. Timbi ama kwilikwiliñ wopum no endi Yambattok giñgit indaup nandilakta, endi windiñgot kena kwambiñ tilak, gan endok kenañli kamellok kenañ maklembi mlatañimekak.”

²⁶ Eumbi, gwañgwañiili kolan silikñembi, nisinagan e-nandi-timbi eñgiliñ, “Mlap wandiñda, nindi kuñgu taletalen nimnat win tuop kasilewik?”

²⁷ Timbi Yesuli dindimgan yambimbi enguk, “Ama endi nisilok gembinjila tuop nim, gan Yambatti kindem ep mek. En wakan nepenepek gitik tuop ti-taleuk.”

²⁸ Wolongan Petloli niñguk, “Yakñe! Nindok kandañ nitek? Nindi nepenepekni gitik bi-talem bimbi, dik gep kle-kuamiñ win.”

²⁹ Eumbi enguk, “Nak biañgan sanba: no endi

natnala ba giñgít manda kîndemla tímbi il ba dalii ba kwayañii ba dalañii ba wiwii ba meñ beu ba gwañgwa bîsatñii ba nana kenañ gîtik bi-taleñguk,

³⁰ endî wakan il gît dalii gît kwayañii gît dalañii gît wiwii gît meñii gît gwañgwa bîsatñii gît nana kenañ inda-ñîmbi, yousîm nombo wopungan inda-ñîmekak. Tîñîpi, man kwelan ñolok naka tímbi kena gîm mîmbi, kunumdok kuñgu kusei kîmîlekak wolonda kuñgu taletalen nîmnat inda-ñîmekak.

³¹ Nain wolonda ama man ñîndîñgît amatam-dok dausînan damandama tañ endoñnan nanin asuptî siñgi patnekalîñ. Tîmbi siñgi sînk endok kandañ asuptî dama patnekalîñ.”

Yesulî kîmbi mîlalekak wolok bîndambo enbîmbi, gama nîm nandî-dakleñgîlîñ

³² Tîmbi endî Jelusalem it kwelan lonelîndok telak klem ñañgîlîñ. Yesu endî telak dama tî-semumbi, gwañgwañiilî endok kundit wî kañ nandî-bendî-tîmbîmbi, amatam ep kle-ñañgîlîñdî misîmisî plon ñañgîlîñ. Ñakap, Yesulî gwañgwañii 12 nisîñgan bîndambo ep kîmîn tímbi, enlok plon nepek inda-ñîmekak wolok manda enî-dakle-semguk. Enî-dakle-semñîpi,

³³ ñîndîñ enguk, “Sîndî nandañ. Nîndî Jelusalem it kwelan loamîñ. Lo-tomnambî, Amalok Nîñan wîn tapma ama biesî ba endîkñe manda nandî-tale ama endok kîsî plon kîmîlîmbi, wîlî kîmbektok manda eu talemî, Roma amalok kîsî plon kîmîtnekalîñ.

³⁴ Kîmîlîmbi tî-lakalaka e-tî-ñîmbi, manjî iwittî suambap bît gwîlap pîsîkñattî waipbî wîlî

kimbekak. Timbi maim t̄ipet ḡit no timbimbi, kimnan nanin m̄ilalekak.”

³⁵ Timbi Sebedilok n̄iñañiit t̄ipet, Yakobo ḡit Yoane, endi Yesuloñ b̄imbi n̄iñgimik, “N̄in̄indaut. N̄iti nepek nola ba nola endetamik w̄in dik nandimbi ti-nimeñdok nandamik.”

³⁶ Eumbi enguk, “Nak sita nek ti-samettok nandamik?” Eni-kaumbi,

³⁷ ama wapmañ patep nandiñgimikta ñ̄indiñ n̄iñgimik, “Dik inda-daklembi, amatam indangan yambi-dikñeukañ, nain wolonda nandimumbi, n̄itoñ nanin nol̄i k̄ika d̄indimnan, nol̄i k̄ika kepmanan pipatekamik.”

³⁸ Gan Yesuli enguk, “Siti manda eamik wolok kusei n̄im nandi-daklembi naniamik.”

Endi w̄indiñ embi, yousim m̄ilap bemep t̄ilak wolok ñ̄indiñ enguk, “Nak tuk kimbim̄ nambetat w̄in siti ḡila nandekamik ba? Ba tuk iutat w̄in siti ḡila indekamik ba?” Yesuli w̄indiñ eni-kaumbi,

³⁹ “Niti tuop” eñgimik. Eumbi enguk, “Biañgan. Natna tuk nambetat w̄in siti bo nandekamik, ba tuk iutat w̄in siti bo indekamik.

⁴⁰ Gan nindi k̄itna sinik kandañ ba k̄itna kepma kandañ pipalekak w̄in nak ewa taleuktok tuop n̄im. Pipapipat w̄in Yambat en ikan ti-kiliñ embi eu tale-semguk.”

⁴¹ Timbi gwañgwañii k̄it tambon tambon endi manda w̄in nandimbi, Yoane ḡit Yakobo enda ḡinanj̄i komba d̄iñguk.

⁴² Timbi Yesuli eni-tiañeum b̄umbi enguk, “Sindi nandañ, kwet tuop yambi-dikñe ama ba ama loloñ endi ḡiñḡitj̄ii k̄indem n̄im pat-yambi-dikñeañ. Endi ama kunduwat, amatam endok

kapmainan kuañda nandi-semum nisilok kena gwañgwa silanin sinik timbimbi, kena gim patemañ.

⁴³ Gan sindok boñgipsinan windiñ nim indasamektok sanlet. No endi sindok boñgipsinan ama wopum indaup nandilakta, endi tiplaplapsi kuukak,

⁴⁴ ba telak damanji kuup nandilakta, amatam gitik endok kena gwañgwa silanin kuukak.

⁴⁵ Ama Sisinik endi bo windiñgangot kulak. Endi amatam tiplaplae ti-ñimneliñdok nim, endi tambon tiplaplae ti-sembi, amatam asup endok kinjan kimbi, yomsilok tuan ombi-tale-semektok indaņguk.”

Yesulok kusei inda-dakleņguk

Ama dai kolan endi Yesulok kusei nandi-dakleumbi timbi kindem daņguk

⁴⁶ Timbi Yesuli gwañgwañii ba amatam kimin wopum gita Jeliko it kwelan bi tombi diknem ñaņguk. Winanin ñañlimbi, ama no dai kolan amatamda m+nem ba nanañla kitinat ti-kuņguk koi Batimaio, Timaiolok niñañ, endi telak pawañ pipakuk.

⁴⁷ Pipaliñlim nimbi eņgiliñ, “Yesu Nasalet nanin endi bilak.” Nimbi nandim kusei kimipi, Yesu Mesialok koi no plon kit-ñimbi eņguk, “Yesu, Devittok Niñañ, dik blan ti-namñ!”

Gembinat kitipalimbi,

⁴⁸ amatam asupti ni-ñombimbi niņgiliñ, “Gitakan pat!” Gan endi kwambiņgan kitimbi eņguk, “Devittok Niñañ-o, blan ti-namñ!”

49 Wɪndiñ eumbi, Yesuli bi ipi enguk, “Kiti-ñimim biwin.” Eumbi, ama dai kolan kiti-ñimbi niñgɪliñ, “Nim misiwñ. Endi kiti-gamlak. Mɪlapi ñau!”

50 Eumbi, sauloñ koli palimbi, dikop mɪlapi, Yesuloñ ñaṅguk.

51 Ñaumbi, Yesuli ni-nandim eṅguk, “Nak nek ti-gamittok bilañ?” Eumbi niñguk, “Nandaut loloñ. Nak nombo deiup nandilet.”

52 Eumbi niñguk, “Kɪndem a, ñau! Nanandi-kiliktiñgalɪ gep timbim kɪndem dalañ.” Eumbi, wolongan ama wolok dai kɪndem daum deimbi, Yesu klem telak ñaṅguk tuop ñaṅguk .

11

Yesu Mesialɪ ama wapmañ nomik Jerusalem loṅguk

1 Tɪmbi Yesu gɪta gwaṅgwañii endi lo-ñakap, Jerusalem it kwet tɪmbi dumalaumbi, kwet jaṅgin koi Oliv wolok loṅgɪliñ. Loñipi, it kwet tɪpet, Betfage gɪt Betani, wandiñ lo-tombi, Yesuli gwaṅgwañiit tɪpet eni-mupi

2 enguk, “Siti it kwet da patak wolok ñandekamik! Ñam lombi, wolongan doñki niñañ toali top bimbin kandetamik. Doñki endok plon ama noli no nim pipapi ñaṅguk. Kañbi pisap naṅgipi biwit!

3 Tikap nimbek noli sambimbi, ‘Siti neta wɪndiñ tamik?’ eumbi, ñindiñ nɪndekamik, ‘Molomdi kena mimbi, plastik kimli undanem biutak.’ ”

⁴ Yesulî wîndîñ eumbi ñam, doñki niñañ telak yamanan top bimbî kañbi pîsakîmîk.

⁵ Pîsat-paliñîlîmbi, ama diwîñ wolok ikîlîñ endî enî-kañbi eñgîlîñ, “Sîti nek tîndepi, toa pîsakamîk?”

⁶ Enî-kaumbi, Yesulî manda eñguk wîndîñgan tambane-engîmîk. Eumbi yambium,

⁷ doñki niñañ Yesuloñ nañgîpi ñañgîmîk. Ña-tombi, saulonjî kiundîp doñkilok plon kîmîlîmbi, Yesulî wolok plon lo-pîpapi ñañguk.

⁸ Tîmbi amatam asuptî Yesu koi gîñgît tîkelonelîñdok saulonjî telak plon samba eñgîlîñ, diwîndî kli sap kena gînañ nanin dombî mep bîmbi, wîndîñgot telak plon ipaneñgîlîñ.

⁹ Tîmbi amatam Yesu telak plon siñgi dama tîm kle-ñañgîlîñ endî ñîndîñ kîtîmbi ni-tîkeloñgîlîñ,

“Yambattok koi tîke-lowî!

Ama ñîñ Molomdok koi plon ni-mulîmbi bî indalak

en ni-kîndekîndem ewî!

¹⁰ Sotnî Devit endî gîñgîtîñii kîndem yambî-dîkñeñguk,

wîndîñgangot ama ñali tî-nîmekak,

wala tîmbi en ni-kîndekîndem ewî!

Yambat kunum gînañ patak endok koi tîke-lona!”

¹¹ Yesulî Jelusalem it kwelan lo-tombi, tapma it sañ simba gînañ loñguk. Lombi, nepek gîtîñgîtîk ka-nandî-tî-talembi, kwet kîlîm eumbi pîm gwañgwañii 12 gît Betani it kwelan lombi douñgîlîñ.

Yesulî tapma it tî-dîndîm tîñguk

12 Kwet salaumbi, Jerusalem ñaneliñdok Betani it kwet bimbi, telak plon ñañipi, Yesuli nanañ gawat tiñguk.

13 Tiñbi deium ñaumbi, komba koi fik no sakñat kañbi, “Bien patak bek?” embi ñam lonjiñguk. Gan bien indainda nain n+m indañgukta, sakgot pakuk.

14 Wandin kañbi, komba wala n+ñguk, “Di+kok nana bien w+n ama nol+ nombo n+m nam-bekak.” Eumbi, yala manda w+n gwañgwañiil nandiñg+liñ.

15 Ñakap, Jerusalem it kwelan lo-tomg+liñ. Tombi, Yesuli tapma it sañ simba g+nañ lombi, nepenepeksi tapma t+ndilok tuañg+liñ yambiñguk. Yambiñbi nandum pi-sinik taumbi, kusei k+mip ep kleñguk. Ep klembi, ama minem tambo m+ kena tiñg+liñ endok k+m+k+m+ts+ ba ama mambaip pat-tuañg+liñ endok gembanj+ ep w+li tombokuk.

16 Tiñipi, tapma it sañ simba g+nañ nepek no tike-ña-bit n+m t+neliñdok k+m+sip ti-semguk.

17 Tiñbi amatam eni-daut ti-sembi eñguk, “Kwet ñolok plon Yambattok manda ñ+ndiñ youy-oul+n patak, ‘Itna ñ+n kwet tuop amalok n+molo it t+mbekak.’ Gan s+ndi it ñ+n t+mb+mbi, kumbu ama sañan endok kawat tombañ wandiñ t+lak.”

18 Amatam k+m+n wopumdi Yesu manda eni-daut ti-semguk w+n nandiñbi nandi-silikñe-tiñg+liñ. Tapma ama bies+ git end+kñe manda nandi-tale ama endi w+ndiñ nandiñbi, Yesu nepek nek tiñguk ba eñguk wolok giñg+ti nandiñbi, amatamdi Yesuloñ kandañ ña gali-taleneliñ wala m+s+mbi, w+li k+mneliñdok telak

e-lonji-tiñgılıñ.

¹⁹ Timbi Yesu gıt gwañgwañii endi kwet kilim eumbi tuop Jerusalem it kwet bimbi ñaañgılıñ.

Yambatti nepenepek gıtikkan tuop ti-taleuk

²⁰ Kwet salaumbi, Jerusalem undane-ñañipi, fik komba win pakuknan bindambo ña-tombi kañgılıñ: komba walı kakainan kusei kımipi yañeta-lo-taleñguk.

²¹ Timbi Petlolı wı kañbi, Yesulı komba ni-ñombiñguk win nandi-sıwıpi niñguk, “Nınındaut, ñı ka! Komba ni-suambakuñ win yañeta-talelak.”

²² Eumbi tambane-enguk, “Sındı Yambatti nepenepek gıtikkan tuop ti-taleuk win nandi-kwambiñ dambi kunekalıñ.

²³ Nak biañgan sanlet: tıkap ama nolı kwet jañgin ñala ‘Mılapi, tuk kimbıñ gınañ pi!’ embi, wındıñ indauptok nandi-kwambiñ dambi, gınañ tıpet nım tılakta, wolok tuopgan inda-ñimekak.

²⁴ Wındıñda ñındıñ sanba nandi-wıt: sındı nımolo tıñipi, nepek wala ba wala Yambat ni-nandumbi nandi-samekak wındıñ nandi-kwambiñ dambi kuañda, bien wolok tuopgan inda-samekak.

²⁵⁻²⁶ Besı kunum gınañ patak endı sındok ep tındınji kolan win bi-samektok sındı nain tuop nımolo tıñipi, dama nosı nola nandi-kola tıñımañ win bi-ñımnekalıñ.” *

* **11:25-26:** Nandi-tale ama dıwındı manda kusip no patgot tılak eañ. Manda win ñındıñ, “Gan, tıkap sındı nım bi-ñımnekalıñda, Besı kunum gınañ patak endı bo ep tındınji kolan nım bi-samekak.”

Yesuli ama biesi gita manda e-kle-kot-tiñguk

Yesuli nindok manla kena pat-tiñguk wala e-nandiñgılıñ

²⁷ Tımbi Yesuli bındambo gwañgwañii git Jelusalem it kwelan ña-tombi, tapma it sañ simba gınañ lom wandıñ ñañambıt tiñguk. Tiñılımbi, tapma ama biesi ba endıkñe manda nandı-tale ama git ama biesi dıwın endi endoñ bım

²⁸ ni-kañbi eñgılıñ, “Dık kundit ñandin tılañ wın gembı ba nanandı denanin tikembi pat-tılañ? Ba nindok manla pat-tılañ?”

²⁹ Eumbi enguk, “Nak wındiñgangot manda noñgan sınık sani-nandutet. Wi nanbımek, nak nindok manla kundit tılet wın tambon sanı-dakleutet.

³⁰ Yoane tuk i-sem-i-sem endi kena tiñguk wın kunumdok ep tındın ba amalok ep tındın? Wın nanımbımbi nandıwa.”

³¹ Wındiñ eumbi, nisıñgan e-tañan tımbi eñgılıñ, “Nındi ‘kunumdok ep tındın’ wındiñ enambi eutak, ‘Tımbi neta endok mandan nım nandı-kılıkti ti-ñımgılıñ?’

³² Gan nombo ‘amalok ep tındın’ wındiñ enambi, amatamdi nıtek ti-nımnetañ?” Wındiñ embi mısıñgılıñ. Nekta, amatam gitıkti Yoanela nandum plofet biañgan tiñgukta tımbi.

³³ Wındiñda endi Yesu ñındiñ tambane-nıñgılıñ, “Yoaneli kena tiñguk wın kunumdok ep tındın ba amalok ep tındın wın nındi nım nandımañ.” Eumbi enguk, “Ale, wındiñda nak

bo nindok mandala kundit pat-tilet w+n n+m sanbetet.

12

Yesul+ ama bies+ Yambattok kena ka-d+kñeñg+l+ñ endok ep t+nd+nj+ kolan eu dakleñguk

¹ T+mbi Yesul+ kusei k+m+pi, eyout mandal+ manda enguk. Eñ+pi, ñ+ndiñ enguk, “Ama nol+ kwet nolok wain kap t+ipimbi, d+m kwambiñ t+ñguk. T+mbi wain tul w+si-dottok kwet no k+ndipi, kawatt+ it ombap kloñ no kena ka-d+kñelok k+ndil+m ikuk. T+mbi end+ wain bien d+w+n gama indaum epeplok nand+ñ+pi, ama d+w+n enb+ taleumbi, kena g+it+k k+si plon k+m+ikuk. K+m+pi, ama en il kusei bimbi, kwet mayañgan s+n+ik ñañguk.

² Ña-kuñ+l+mbi, wain bien indaumbi, mepmeptok nain indañguk. Indaumbi, kena molomd+ kena gwañgwa no wain bien d+w+n ep bi-ñ+mektok ni-mul+m ñambi, kena ka-d+kñe amaloñ ñañguk.

³ Ña-tomb+mbi, ka-d+kñe ama end+ bien n+m m+mbi, end+ gwañgwa w+n t+kem w+pi, molomloñ s+lak ni-mul+mbi ñañguk.

⁴ Undane-ñaumbi, molomd+ kena gwañgwa no b+ndambo ni-mul+mbi ñañguk. Ñaumbi, kumbam w+l+ tawaumbi, kundit mayetan t+ñ+m+umbi, molomloñ undane-ñañguk. Ñaumbi,

⁵ molomd+ kena gwañgwa no b+ndambo ni-mul+mbi, ka-d+kñe endok kandañ ña-tomb+mbi w+l+ k+m+guk. Gan molomd+ wandiñgan embi, kena gwañgwa asup b+ndambo en+mul+m

ñañgılıñ. Ñaumbi, endok plon wındiñgangot ka-dıkñeli kanjik ti-sembi, diwın silak yandıpbı, diwın yandıp kımğılıñ.

6 Tımbi molom enlok ama noñgan kuñımıñguk, wın enlok niñañ noñgan sınık en wakan gınañlı nandı-koñgom ti-ñımlıñguk. Gan enda ñındıñ kımıt-nandı-ñımbi eñguk, ‘Ka-dıkñe amalı natnalok niñana sınık en kañbi, nandum loloñ tımbım wain bien mımbi, nım wılı kolaukak.’ Wındıñ nandımbi, siñgi sınık niñañ engan ka-dıkñe amaloloñ ni-mulımbi ñañguk.

7 Gan ka-dıkñe kolası endı niñañ wın kañbi, nisıñgan ñındıñ e-nandınandı tımbi eñgılıñ, ‘Yakñesii, endı wakan kukapi, kena ñın kasileukak, wala tımbi wıtnam kımımbi, kena ñın nındok gıñgıt tımbekak.’

8 Wındıñ eñıpi tıke-wılı kımımbi, kena pawañ joñgo kolım pıñguk.”

9 Yesulı eyout manda wındıñ ti-sem-talembi enı-nandım eñguk, “Sındı nıtek nandañ? Kena molom endı gıñgıt wın nandımbi, nıtek tımbekak? Endı bı-tombi, ka-dıkñe kolan yandıp kımımbi, ka-dıkñe komblin bındambo ep indambı, wain kenañ endok kısı plon kımılekak.”

10 Yesulı wındıñ embi, yousım enla manda ñındıñ embi enı-nandıñguk, “Yambattok manda youyoulın patak ñın sındı gama nım pinat-nandıñgılıñ bek?

‘It ta no it tındı amalı kenan nımnat embi siñgi wılımgılıñ

walı ta diwın yapma klembi, it tıke-kwambiñ dalak.

11 Wɪn Wopumdi tɪmbi indaum kanambi, kundit gɪtikɪn tɪlak.’ ”

12 Yesulɪ wɪndiɲ eumbi, ama biesɪlɪ “Eyout manda wɪn nɪnla elak” nandi-daklembi, tɪkenelɪɲdok nandiɲgɪlɪɲ, gan amatam kɪmɪn wopum endi mik tɪ-semnelɪɲ wala mɪsɪmbi, kak, kaɲbimbi ɲaɲgɪlɪɲ.

Yesu takisla tue-kambiɲgɪlɪɲ

13 Tɪmbi Juda ama biesɪlɪ Falisi ama diwɪn gɪta Elottok nolii diwɪn Yesu mandalɪ sɪsoɲ tɪ-ɲɪmnelɪɲdok enɪ-mukɪlɪɲ.

14 Enɪ-mulɪmbi, Yesuloɲ bɪm nɪmbi eɲgɪlɪɲ, “Endaut. Nɪndi dikok kusaka nandamɪɲ: dik manda julunɪt nɪm pa elaɲ. Dik loloɲ ba pɪmbɪɲ gɪtikkan sɪnɪk Yambattok telak dɪndɪm nɪnɪ-daut tɪ-nɪmbi, amalɪ nɪtek nandi-gamnelɪɲ wala nɪm mɪsɪlaɲ. ɲala eumbi nandɪna: nɪndi Sisa, Roma kwettok ama wapmaɲ mayaɲgan sɪnɪk patak, enda takis mɪnem mɪnambi walɪ tuop tɪlak ba nɪm?”

15 Wɪn mɪlok ba nɪm mɪlok?” Wɪndiɲ eumbi, Yesulɪ julunɪtsɪlok kusei nandi-daklembi enguk, “Sɪndi neta mandalɪ sɪsoɲ tɪ-namaɲ? Sɪndi mɪnem kwandai satnin no tɪmbi indaumbi, daut namumbi kawa.”

16 Eumbi, mɪnem tɪke-bɪm mɪum kaɲbi enɪ-nandɪmbi eɲguk, “Ama walan ba kot kundit wɪn nindoɲ?” Eumbi, endi “Sisaloɲ” nɪɲgɪlɪɲ. Wɪndiɲ nɪmbɪmbi

17 enguk, “Sisalok gɪɲgɪt wɪn Sisa enla tambon mɪnekalɪɲ, ba Yambattok gɪɲgɪt wɪn Yambat enla tambon mɪnekalɪɲ.” Wɪndiɲ eɲɪpi, ama biesɪlok sɪsoɲ makleumbi, ka-piasat tɪ-ɲɪmgɪlɪɲ.

Kimnan nanin mɪlamɪlatok plon Yesu ni-nandiŋgiliñ

18 Timbi Sadusi ama diwindi Yesuloñ biŋgiliñ. Endi kimnan nanin mɪlamɪlat win nim patak eñipi eni-daut ti-sem-ta-kuañ. Endi Yesuloñ bimbi ni-nandiñ eŋgiliñ,

19 “Endaut. Mosel Juda amatam ninda manda ñindiñ yout-nimguk, ‘Ama noli tam tikembi, yamın pap sembekta, kwayañli dallok kanjali tikembi, dallok gwañgwa bisat ep timbi indanekaliñ.’ ”

20 Sadusi amali windiñ embi yousim niŋgiliñ, “Damañgan dakwaya kit tambon tipet kuŋgiliñ. Endoñnan nanin tua endi dama tam timbi, komblin nımnat, yamın papi sembiñguk.

21 Sembumbi, monali dallok kanjali tikembi, windiñgangot yamın papi sembiñguk. Sembumbi, gwik endok plon windiñgangot indañimñguk.

22 Dakwaya kit tambon tipet endi tam wakangot tikembi, yamın gitik papi sembi-taleŋgiliñ. Timbi siñgi sinik kanjaksi wali windiñgot sembiñguk.

23 Ama kit tambon tipet gitikkandi tam wakangot tikeŋgiliñda. Tikap, mɪlamɪlat nain indaukak, nain wolonda tam win nindok sinik timbekak?”

24 Sadusi amali windiñ eumbi, Yesuli enguk, “Sindi Yambattok manda wolok kusei ba Yambattok gembın nim nandi-kiliñ eañ bek, wala timbi kimnan nanin mɪlamɪlata nandumbi kelam dalak?”

25 Amatamdí kímnan nanin m̄lapí, wapatam n̄im indanekaliñ. Endí kunumdok añelo nomík s̄lak kunekaliñ.

26 T̄imbi Yambattí amatam kímnan nanin ep m̄im m̄ilatnekalíñ ba n̄im, wolok s̄indí Moselí kasat ñin youkuk w̄in n̄im pinat-nandañ ba? Mose endí komba tip no wolok plon komba manben indaum kañbi ñañguk. Ñaumbi, Yambattí ama ikan semb̄iñḡilíñ endok plon ñindíñ n̄iñguk, ‘Nak Ablaamdok Yambat, Isakalok Yambat, Yakobolok Yambat, nak endok Yambatsí patet.’ Yambattí w̄indíñ eñipi,

27 ñindíñ eu dakleñguk: endí semb̄isemb̄indok Yambat n̄im a, endí kaik kuañ endok Yambat. Nekta, ama semb̄i-taleñḡilíñ endí bo Yambattok dainan kaik kuañda t̄imbi. W̄indíñda s̄indí m̄ilam̄ilat n̄im patak eañda, biañgan nandum kamalalak.”

Ama nolí endíkñe manda dek walí dama s̄iník t̄ilak wala Yesu n̄i-kañguk

28 T̄imbi Yesu ḡit Sadusi ama endí manda ekle-kot-ti-palíñilimbi, endíkñe manda nandí-tale ama no wolok b̄im yambiñguk. Yambiñbi, Yesulí manda tambon k̄indemgot tambane-enb̄im nandíñgukta n̄i-kañbi eñguk, “Yambattí endíkñe manda ḡitík k̄im̄it-n̄im̄iñguk, t̄imbi nek ñalí dama ti-sem̄bi, d̄iw̄in ḡitík yapma kle-talelak?”

29 Eumbi tambane-niñguk, “Endíkñe manda ñalí dama s̄iník t̄ilak, ‘Israel amatam s̄indí manda ñin nandímbi t̄ike-k̄ilíñ enekaliñ: Molom en noñgan. Endí n̄indok Yambatn̄i, d̄iw̄in no n̄im pakañ.

30 Wala tĩmbi dĩk gĩnańga gĩt waleńga tip gĩt nanandińga gĩt gembĩńga gĩtik Yambat Molomga endokgot bi-ńĩmekañ.’

31 Tĩmbi endĩkńe manda wandińgan no ńĩndĩń patak, ‘Dĩk dĩtnala tĩ-gamlań, wĩndĩńgangot nokala tĩ-ńĩmekañ.’ Endĩkńe manda tĩpet wali endĩkńe manda dĩwĩn gĩtik yapma klembi pakamĩk.”

32 Yesulĩ wĩndĩń eumbi, endĩkńe manda nandĩ-tale amalĩ “Waak!” embi nĩńguk, “Endaut, dĩk manda biańgan sĩnik elañ. Yambat en nońgangot, dĩwĩn no nĩm pakań.

33 Tĩńĩpi, nĩndĩ endok gaut tapma sina dĩumbi, nepek dĩwĩn wĩndĩńgot tapma tĩ-ńĩmneń wĩn kĩndem. Gan tĩkap nĩndĩ gĩnańĩ gĩt nanandĩnĩ gĩt gembĩnĩ gĩtik endokgot bi-ńĩmneń, ba nĩnla tĩ-nĩmamĩń tuop wĩndĩńgangot notniila tĩ-semneń, wĩn tapma kusei kusei yapma klembi, endok dainan kĩndem bien sĩnik.”

34 Ama endĩ manda tambon wĩndĩń eumbi, Yesulĩ endok nanandĩn kĩndem kańbi nĩńguk, “Dĩk Yambattok gĩńgĩt kĩndem indawĩń.” Wĩndĩń nĩmbĩmbi, Juda ama biesĩlĩ en mandalĩ sĩsoń tĩ-ńĩmnepi mĩsĩmbi, nepek nola bĩndambo nĩm nĩ-kańgĩlĩń.

Yesulĩ endĩkńe manda nandĩ-tale ama endok mandanjĩ ba kunditsĩ kolan eu dakleńguk

35 Tĩmbi Yesulĩ tapma it sań simba gĩnań papi, amatam enĩ-daut tĩ-sem-tĩńĩpi enĩ-kańbi eńguk, “Nĩtekta tĩmbi, endĩkńe manda nandĩ-tale ama endĩ Mesia en Devittok kombingot eań?

36 Dĩndĩm Yallĩ Devittok gĩnań tĩmbi tĩkĩleumbi, Devit en Mesiala ńĩndĩń eńguk,

‘Yambat Wopumdi nokok Wopumnala ñndiñ niñguk: Di k bĩmbi, kitna sinik kandañ pipapi, nakita amatam yambi-dikñe-kundekamik. Kuñipi, kanjĩtgai ep pi-yaliwambi, dikok kapmainan patnekalĩñ.’

³⁷ Wĩndiñda Devit en Mesiala ‘Wopumna’ kitĩñguk, wala timbi Mesia endi Devittok komblin silaningot ba? Nĩm a. Endi Devittok Wopum.” Timbi ama kimĩn wopum Yesulok manda nandĩmbi nandi-koĩgom tiñgĩliñ.

³⁸ Timbi Yesuli eni-daut ti-sem-tiñipi enguk, “Sĩndi endikñe manda nandi-tale ama endok nandĩnandĩnji ba ep tĩndĩnji ka-kĩliñ enekaliñ! Diwĩn endi amatamdi yambum loloñ timbektok nandañ, wala timbi endi ama loloñ endok dasin-dasinji pat-dasimbi, ‘tina nĩmbit’ tañ. Timbi endi amatamdi kimĩn kwelan we semĩpi, kosi tike-lonelĩñda nandañ.

³⁹ Tiñipi, it kiyau gĩnañ ba nana sina wopum gĩnañ endi ama loloñjĩlok pipapat plon patnapi nandañ.

⁴⁰ Endi tam kanjak juluñit ti-sembi, isi nepenepeksi yapma tĩkeañ, timbi amatamdok dausinan ti-kelakelamji kot-taplineliñdok nĩmolo ombap tañ. Endi ep tĩndĩnji dĩndĩm walan tañ, wala timbi Yambatti tuan mĩlap sinik ombi-semekak.”

Yesuli tam kanjak nolok kundit kindem eu dak-leñguk

⁴¹ Timbi Yesuli tapma it gĩnañ papi, mĩnem Yambattok kimĩkĩliñ wolok tambon kandañ pipakuk. Pipapi kañĩlĩmbi amatamdi bi, mĩnem tapĩkot kawat diñgwinda gĩnañ dasiu piñguk.

Amatam kwilikwilinji wopum asupti bimbibi, minem wopungan kimilimbi piñguk.

⁴² Tiñilimbi, tam kanjak pimbini noli bimbibi, minem kwandai gimin tipet kimilimbi piñguk.

⁴³⁻⁴⁴ Timbi Yesuli win kañbi, gwañgwañii kiti-semum bumbi enguk, “Nak biañgan sanba: amatam diwin endi minem wopungan kolimbi, wopum gama nisilok pat-semlak. Gan tam kanjak pimbini ñali minem nana tualok palimik win gitik koli taleumbi, ñam nimnat, silanin sinik patak, wala timbi minem kimilak win diwin gitikkandi kimilaliñ win yapma kletalelak.

Yesuli nain taletalenan nepek nek indaukak wolok eni-dakleñguk

13

Milaplok kusei kimikimilin

¹ Timbi Yesuli gwañgwañii git tapma it sañ simba ginañ nanin piñañpi, gwañgwañ noli tapma it kit youpi niñguk, “Ninindaut, ñi kawin! It gitik ñin engano kindem bien. Timbi kawat wopum wopumdiñgan tindin.”

² Eumbi niñguk, “It wopum ñi yambilañ wala ganba: Juda amatamdok kanjiksiili bimbibi, it gitik ñin wiapi, kawat no nim biumbi, kawat nollok plon palekak. Nim sinik.”

³ Yesuli windiñ embi, Jerusalem it kwet bimbi, Oliv kwet jañginnan loñguk. Lombi, tapma it tambon kandañ wolok pip palimbi, Petlo, Yakobo,

Yoane gita Andlu endiñgot endoñ bim ni-kambi eñgilañ,

⁴ “Dik ninbimbi nandina: nepek nek tapma ittok plon elañ win dawanda indaukak? Ba kundit nek ñali dama indaumbi ka-nandinnekamiñ: mɪlap kusei gitik ip inda-nimep tilak?”

⁵ Timbi Yesuli nepek indaukak wolok enidakleñipi eñguk, “Sindi ka-kiliñ embi kunekaliñ. Nim kañbi, ama noli tue-sambiumbi, juluñ mandan win nandi-ñimneliñ.

⁶ Ama asupti nokok kotna plon bi-indambi, ‘Natna Mesia wakan’ embi, amatam asup tue-yambiumbi, juluñ mandanji nandi-kwambiñ danekaliñ.

⁷⁻⁸ Timbi ama sambat diwindi mlapi, sambat diwindi mik ti-semnekaliñ, timbi ama wapmañ diwindok sambatti mlapi, wapma diwindok sambatta mik ti-semnekaliñ, wala timbi sindi miktok giñgili nandinnekaliñ, ba mik mayañgan indaumbi wolok giñgit nandinnekaliñ. Windiñ nandiñipi, nim silikñembi misinekaliñ. Nepek win gitik biañgan indaukak, gan kwet nain tale-talen wali gama nim. Timbi mɪnjamɪnjat kwet nolok ba nolok timbekak, ba nana map indasemekak.” Yesuli windiñ embi, e-yout manda enbi eñguk, “Nepek wi gitik indaukak win tamdi gwañgwa tikeup dama siñgin gawat lakalakat inda-ñmlak wandiñ indaukak. Gan siñgi kandañ mlap wopum sinik indaukak.

⁹ Nain wolonda sinila nittek kuañ win ka-kiliñ embi kunekaliñ. Kanjiksiilɪ sepi, mandala ama bieslok kisi plon sambiumbi, it kiyau ginañ sandipnekaliñ. Timbi sindi nokok giñgitnai

kuañda timbi yambi-dikñe ama ba ama wapmañ endok dausinan ipi, kusatna e-dakle-semnekalíñ.

¹⁰ Timbi giñgít manda kindem wín biañgan amatam gítikta dama eu píum ennekalíñ. Enitaleumek, kwet nain taleukak.

¹¹ Timbi kwapme kwapme sepbi, mandala sanañgíp ñañilimbi, ‘Manda nitek enetamiñ?’ wíndíñ embi nandi-bendi-wopum itangan ním tínekalíñ. Ním a! Nain wolonda síníñgan manda wín ním enekalíñ. Wín Díndím Yallí gínanjí tokñeumbi, Yambattí manda samekak wín wakan enekalíñ.

¹² Wolonda naka timbi dallí kwayañ ba kwayañdí dal kanjíktok kisi plon kímilimbi, yandíp kímnekalíñ. Ba beptí wembe gwañgwañii kanjíktok kisi plon kímilimbi, yandíp kímnekalíñ. Timbi wembe gwañgwalí meñjít besíla kanjít tís-sembi, wíndíñgangot tímímbi yandípímí-kímnekalíñ.

¹³ Kotnala timbi ama gítikti nandi-kola wopumgan tí-samí-kunekalíñ. Gan amatam mílap wín ba wín giñgínembi bemi, kuañ tuop nep kwambíñ da-kuañda en wakan Yambattí ep mekak.”

Mílap wopum síník indaukak

¹⁴ Timbi Yesulí yousímbi enguk, “Nepek kolan papait no tapma it gíñañ, kímísip tíndínnan, wandíñ loukak. Loumbi, Yambattí wín kañbi, nandum pí-síník taumbi, enlok il síñgi wílímekak. (No endí manda ñín pinapi, wolok kusei nandi-kíliñ eukak.) Síndí nepek kolan wí kañbi, nain wolonda amatam Judía kwelan pakañ endí pímbi, kwet jañgínnan lonekalíñ.

15 Timbi no endi it pawan papi, nepek nola it ginañ nombo nim loukak,

16 ba no endi kena ginañ papi, sauloñin tikeupi undane ilan nim ñaukak.

17 O wem! Nain wolonda tam gwañgwa m+njipsat, ba gwañgwa num emañ endi blasiñgandok.

18 Timbi sindi m+lap win gwi sasali nainnan nim indauktok nimolo ti-kunekaliñ.

19 Neta, nain wolonda m+lap wopum sinik indaukak. Yambatti kwet timbi indañguknan bikap man ñ+ndiñg+it m+lap wandiñ no nim indañguk, timbi b+ndambo nim indaukak.

20 Tikap Wopumd+ nain win nim timbi dumalawimda, amatam gitikkan taleneliñ. Gan endi amatam ep danbi enlok giñg+it kasileñguk enda wakan nandi-sembi, nain win ikan timbi dumalañguk.

21 Nain wolonda ama noli ñ+ndiñ bek sanbekta, 'Yakñesii! Mesial+ ñ+ patak', ba ñ+ndiñ sanbek, 'Wi kawit! Endi da patak!', sindi manda wala nandum tlal timbekak.

22 Neta, Mesia juluñgan ba plofet ama juluñgan indambi, nisilok kusasi timbi daklesemnekal+ñdok amatam kundit engano sinik ep daut semum ka-silikñenekaliñ. Tikap endi tuopta, ama wali amatam Yambatti enlok giñg+it ep danguk win ep timbi kamalanekaliñ.

23 Gan sinila ka-kiliñ e-kunekaliñ. Nak nepek gitik indaukak wolok itangan sani-talelet."

Mesialok tomtom nain win dawanda sinik indaukak win nimbek noli nim nandilak

24 Timbi Yesuli yousimbi enguk,

“Gan mɪlap wopum wɪn taleumek
 ‘wolonda maim dautti bip mɪumbi, yakɪpti bo
 nɪm saleumbi,

²⁵ kunum gɪnañ dɪmboñgɪpti pi-pɪnekalɪñ.

Tɪmbi nepek nek kwambɪñ kunum gɪnañ pakañ
 ep mɪnjalɪmbi kwesi binekalɪñ.’

²⁶ Tɪmbi nain wolonda amatam gɪtɪkti
 kanekalɪñ wɪn: Amalok Nɪñan endɪ mulukua
 gɪnañ gembɪn wopum ba kolsalen walalannat
 pɪmbi inda-dakleukak.

²⁷ Wolonda endɪ amatam dembek dembek
 kuañ enlok gɪñgɪt ep kasɪleñguk endɪ wakan
 enloñ ep kɪmɪn kolektok añelo enɪ-mulɪm ñambi,
 kunum kwet kɪmɪlɪ taleñguknan nanin ep kiut-
 nekalɪñ.

²⁸ Wɪndɪñ ñala sɪndɪ komba konekok plon
 nanandɪ ñɪn epnekalɪñ: kii gayam tukñat tɪmbi,
 sak kaik indaumek, maim nain indaup tɪlak
 wɪndɪñ nandañ.

²⁹ Wɪndɪñgangot mɪlap gɪtɪk sanɪt wɪn indaum
 kañbi, sɪn ñɪndɪñ nandɪnekalɪñ: Ama Sɪsɪnɪk
 endɪ inda-dakleuptok nain ip dumala-ta-bɪlak.

³⁰ Nak biañgan sanba nandɪwɪt: amatam man
 ñɪndɪñgɪt kuañ endoñnan nanin dɪwɪndɪ gama
 nɪm kɪmñɪlɪmbi, nepek wɪn gɪtɪk indaukak.

³¹ Kunum kwet taleukak, gan nokok mandana
 gɪtɪkti nɪm paipi, papat kwambɪñ palekak.

³² Nepek gɪtɪk wɪn nain wolonda sɪnɪk in-
 daukak wɪn ama nimbek noli nɪm nandɪlak.
 Añelo kunum gɪnañ pakañ ba Yambattok Nɪñañ
 en bo wɪn nɪm nandañ. Nɪm. Bep Yambat en
 noñgandɪñgot nandɪlak.

³³ Sindi nain win dawanda sinik indaukak win nim nandañ, wala timbi ka-kiliñ embi mandim kunekaliñ!

³⁴ Nain indaukak win ñindiñ: ama noli il bimbi, kwet mayaŋgan ñaup tɔlak. Endi kena gwañgwañii kena molom molom dan+sembi, telak yama mandimandi endi ka-mandi-kiliñ ewiktok endikñe manda ni-talembi ñalak.

³⁵ Windiña it molomdi nain dawanda sinik biukak win sindi nim nandañ. Endi kwet kilim eumbi, ba tim boñgip, ba puput noŋgan kitumbi, ba kwet salaup timbimbi, ba salasalanan tombekak win sindi nim nandiña tmbi ka-mandi-kiliñ e-kunekaliñ!

³⁶ Nim kañbi, dou-palimbi, molomdi platik sinik bi tmbi, sep tmbi indawik.

³⁷ Endikñe manda ñin sanlet win giñgɔnai gitikkan sindok: ka-mandi-kiliñ embi kunekali.”

Yesu wili kimbibindambo milakuk

14

Yesu kimbimlok ti-pañgipañgile ti-ñimgiliñ

¹ Timbi gwilat wopum tipetti ep tmbi dumalañguk, win kamaikamai nain gita plaua wilibendi nimnat wolok gwilat. (Wolonda Israel amatamdi Yambatti Isip kwelan nanin ep kimbikuk wolok pat-nandi-pakañ.) Gwilat wali sandap tipet wolok siñgi kandañ ep tmbi dumalañilimbi, tapma ama biesi ba endikñe manda nandi-tale ama endi Yesu telak gitak plon tikembi wili kimbektok telak yolonjimbi,

² ñindiñ eñgiliñ, “Gwilat ginañ windiñ tinambi, nim kindem daukak. Nim kañbi,

amatam kimin wopum endi mlapi, gimbit tim, kesi tapma timbi, mik tineliñ.”

³ Timbi Yesuli Betani it kwelan ñambi, ama no damañgan wanda kwambiñ inda-ñimñguk koi Simon endok ilnan nana na-pakuk. Palññlimbi, tam no endi pama tul mindiñ kindem tuan wopum sinik win tike-bimbi, kawat kanim bim ombi-gilombi, pama tul win Yesulok kumbam plon yalimukuk. Yalimulimbi,

⁴ ama diwisi wolok pakiliñ endi tamda ginanji komba diumbi nisñgan eñgiliñ, “Neta sinik pama tul kindem ñin silak timbi kola-talelak?

⁵ Tuktok tuan win wopum sinik, minem 300 netepek. * Endi tuk win tualok kimilimda, minem walinin tikembi, ama pimbiñenda emiwik.”

Windiñ embi, tam ni-ñombiñgiliñ,

⁶ gan Yesuli enguk, “Biu palen! Sindi neta mlap mañ? Endi ti-kindekindem ti-namlak.

⁷ Ama pimbiñesi endi nain tuop sin gita kuañ, wala timbi nain nola ba nola ep mi-pañgitanep nandañda kindem tineliñ. Gan natna nain tuop sin gita nim paletat,

⁸ wala timbi tam ñali man ñindiñgit nepek nek tuop ti-namek wolok tuop tik. Endi pama tul i-namik, win nak kimbambi nep kinditnekalin wolok itangan piñgipna ti-pañgipañgile ti-namik.

⁹ Nak biañgan sanlet: dembek dembek ñanekalin tuop giñgit manda kindem ñin eu sataumbi, tam ñali nepek nek ti-namik wolok

* 14:5: Minem denali 300 win kena nain 300 wolok tuan.

kasat wakıt kwet tuop ti-sembi, tam endok kasat eu kaik taukak.”

¹⁰ Nain wolonda Judas Iskaliot, Yesuloñ gwañgwañii 12 endoñnan nanin no, endi Yesu bola ti-ñimektok tapma ama biesiloñ ñañguk.

¹¹ Ñambi, wolok tuop enbimbi nandim ginañji kindem daumbi, minem minepi ni-kwambiñ dañgiliñ. Timbi Judali kusei kimipi, “Yesu bola ti-ñimektok nain kindem delok indauk?” embi mandinguk.

Yesuli kimbepi, gwañgwañii ti-pañgipañgile ti-semguk

¹² Plaua wilimbendi nimnat sinjilok gwilat wolok kusei kimikimilinan Islael amatamdi sip-sip niñañ wipi, tapma timbi, Yambatti Isip kwelan nanin ep kimikuk wolok kimit-nandim pakañgiliñ.

Gwilat win indaumbi, gwañgwañiili Yesu nikañbi eñgiliñ, “Nindi delok ñambi, gwilat ñolak nana ti-jumit ti-gamneñdok nandilañ?”

¹³ Eumbi, Yesuli gwañgwañiit tipet enimupi enguk, “Siti Jerusalem it kwet ginañ lombi, ama noli tuk kambot bemi bi sep timbi indautak enkle ñandekamik. Enkle ñaumbi,

¹⁴ it nolok ña loutak wolok molomla ñindiñ nidekamik, ‘Ninindautti ñindiñ elak: nak gwañgwanai gita it ginañ delok gwilattok nana nambetet?’

¹⁵ Eumbi, it ginañ wopum no tikiliñ e-bimbin win gwat patak daut sametak. Wolok ti-jumit tinidekamik.”

¹⁶ Eumbi, gwañgwañiit tipet endi nandimbi, winanin ñam Jerusalem it kwelan loñgimik. Lo

tombi, Yesuli eñguk wolok tuop inda-semumbi, gwilattok nana ti-jumit tiñgimik.

17 Timbi kwet kilim eumbi, Yesuli gwañgwañii 12 gita bimbibi, it ginañnan loñgiliñ.

18 Lom nana na-paliñilimbi, Yesuli enguk, “Biañgan sanlet: sindoñnan nanin no nakita nana yakan nalak endi nak bola ti-nametak.”

19 Windiñ eumbi, ginañji mlataumbi, noñgan noñgandi ñindiñ niñgiliñ, “Nakta nim bek?”

20 Nimbimbi enguk, “Win gwañgwa 12 sindoñnan nanin no. Endi plaua dip tikembi, nakita tuk witna noñgan ginañ youpi nalak, en wakan.

21 Biañgan sinik. Manda youyoulin patak wolok tuop Ama Sisinik win bola ti-ñimumbi wili kimbekak. Gan ama nin bola ti-ñimetak en blangandok. Meñdi nim ap miumda, win kindem.”

22 Timbi nana na-paliñilimbi, Yesuli plaua no tikem gwilam timbi, ombim gwañgwañiila embi enguk, “Tike nambit; ñin nokok gaumna.”

23 Windiñ embi, wain witna no tikembi, gwilam ti-talem emumbi, gitikkandi witna noñgan wolok ginañ nañgiliñ.

24 Nimbimbi enguk, “Ñin nokok wekatna. Nak amatam asup endok kinjan kimbibi, wekatna yalimutet. Wali wakan toptop Yambatti amatamñii git tilak win timbi kwambiñ dalak.

25 Nak biañgan sinik sanlet: nak wain tuk kwelan nombo nim nambetat. Yambatti giñgitiñii indangan yambi-dikñeukak wolondamek nak en gita papi, wain tuk kombilin engano wi mek nambetat.”

26 Tĩmbi Yambat nĩ-wĩt-ta-lo kap no tiu taleumbi, Oliv kwet jañgĩn tĩmbi dumalanepi pi-ñañgĩlĩñ.

27 Ñañĩpi, Yesuli gwañgwañiila enbi eñguk, “Yambattok manda no ñĩndĩñ youyoulĩn patak, ‘Nak ka-dĩkñe ama wĩla kĩmbĩmbi, sipsiptĩ pa-pusenenekalĩñ.’ Wala tĩmbi sĩndĩ gĩtĩkkan siñgi wĩt-nambi pi ñanetañ.

28 Gan Yambattĩ kĩmnan nanin nep mĩum mĩlatmek, telak dama tĩ-sambi, Galili kwelan ñam wolok sambetat.”

29 Eumbi, Petloli nĩñguk, “Ama dĩwĩn gĩtĩktĩ gambimbi pi-ñanetañ bek, gan nakta nĩm sĩnĩk.”

30 Eumbi nĩñguk, “Nak biañgan ganba: man tim ñolondañgan puputtĩ nain tĩpet nĩm kĩtĩumbi, dĩa nain tĩpet gĩt no naka ‘En nĩm nandĩ-ñĩmlet’ eutañ.”

31 Eumbi, Petloli gĩñgĩnembi nĩñguk, “Kĩndem dĩa kĩa nep nulĩmbi kĩmbetet, gan nak dĩa ‘Nĩm nandĩ-ñĩmlet’ nĩm eutet. Nĩm sĩnĩk.” Eumbi, gwañgwañi gĩtĩkkandĩ wĩndĩñgangot nĩ-taleñgĩlĩñ.

Yesu en kimbepi tĩ-pañgĩpañgĩle tĩñguk

32 Tĩmbi Yesu gĩt gwañgwañi endĩ ñambi, kwet no koi Getsemane wolok ña-tomgĩlĩñ. Tombi, Yesuli gwañgwa dĩwĩnda enbi eñguk, “Sĩndĩ ñolok pipalĩmbi, nak ñam nĩmolo tĩmbi bĩutet.”

33 Wĩndĩñ embi, Petlo, Yakobo gĩt Yoane yanañgĩpi ñañguk. Ñañĩpi, enlok plon nepek ĩnda-ñĩmetak wala nandum mĩlata-sĩnĩk taumbi, gembĩñ piumbi

34 enguk, “Ginaña nandiwa kola-sinik talak, kimbettok tuop nandilet. Sindi ñolok papi, ka-kiliñ embi palit!”

35 Yesuli windiñ embi, lakat ñaña em kwelan pi-pimbi, telak no palekta, mīlap bembemdok nain wali en maklewik wala Yambat nimolo ti-ñimñguk.

36 Endi enlok manda plon beula “Abba” kiti-ñimbi niñguk, “O Bep! Dik nepenepek gitik tuop ti-talewiñ, wala timbi dik mīlap ñin napma tike-namiñ. Gan dik nokok nanandi nim kimit-kleukañ. Nim sinik. Dik nittek nandilañ, wolok tuopgan indawin.”

37 Timbi Yesuli gwañgwañii tipet git no endoñ undane-bimbi, yambum dou-palimbi, Petlo ni-ñombim niñguk, “Simon, dik doulañ ba? Dik nain dumangan kaik paleñdok tuop nim ba?” Windiñ embi enguk,

38 “Biañgan sinik: ginanjili nepek kindem timbepi nandilak, gan piñgipsili gembim nimnat, wala timbi ka-kiliñ embi, nimolo timbit. Nim kañbi, tue-kambi plon pi-pinelñ.”

39 Yesuli windiñ embi, nombo yambim ñambi, nimolo dama tiñguk windiñgangot nombo tiñguk.

40 Nimolo timbi taleumbi, nombo gwañgwañiiloñ undane-bim yambiñguk win: dausi mlataumbi dou-pakiliñ. Dounan nanin mlapi, manda nittek ninelñ wala nandum mlatañguk.

41 Timbi Yesuli nombo ña nimolo ti-talembi, gwañgwañiiloñ undane-bimbi, nain tipet git no timbimbi enguk, “Sindi gamañgot doumbi silak

pat-nandi-tañ ba? Ip tuop. Nandañ: Ama S+siniik yom amalok kisi plon k+mik+mittok nain ip indalak.

⁴² Nala mlal+mbi ñana. Wi kawit: bola ti-namlok ama ip nip timbi dumalalak.”

Yesu tikeñg+iñ

⁴³ W+indiñ e-pal+iñ+limbi, wolongan Yesulok gwañgwañii 12 endoñnan nanin no, Judas Iskaliot, endi ama k+m+n wopum telak dama ti-semumbi biñg+iñ, win tapma ama biesi ba endikne manda nandi-tale ama ba ama biesi diwin endi eni-mulimbi, kakit ba kwandi mep biñg+iñ.

⁴⁴ Bola tindi ama endi damañgan sambat ñindiñ k+mipi enguk, “Simumu ti-ñ+mambi, ama ip wakan embi, ña tike-kwambiñ dam tike-ñanekaliñ.”

⁴⁵ W+indiñ eñgukta kena g+inañ tombi, d+ind+ingan Yesuloñ b+mbi, “Nin+indaut, we!” embi, wopumgan simumu ti-ñ+m+iñguk.

⁴⁶ W+indiñ ti-ñ+m+i+m kañbi, gemb+nat ñam tike-kwambiñ dañg+iñ.

⁴⁷ Timbi ama Yesu g+ita pak+iñ endoñnan nanin noli kakil tiañe lamb+mbi, tapma amalok telak damanj+lok kena gwañgwa silanin wilepi, pawangot w+lal+i+m piñguk.

⁴⁸ Timbi Yesul+i enbi eñguk, “S+indi naka nandum kumbu ama sañan t+imb+mbi, kakit ba kwandi mep b+i-tombi, nep mañ ba?”

⁴⁹ Sandap tuop nak tapma it sañ simba g+inañ lombi, s+ndok boñg+ips+inan papi, amatam eni-daut ti-sem-ta-b+iñ+lambi, n+i+m nepg+iñ. Gan

manda youyoulin patak woloک tuop man indanamiwın.”

⁵⁰ Wındıñ eumbi, gwañgwañii gıtıktı en bimbi pim ñañgılıñ.

⁵¹ Tımbi ama gwañgwa no sandum satningot tembi Yesu kle-ñañguk en wakıt tıkembi,

⁵² sandum tıke-gılım dañgılıñ. Gan endı sandum pısapi, biatan pi ñañguk.

Yesu manda plon kımıkilıñ

⁵³ Tımbi endı Yesu tıkembi, tapma amalok telak damanjılok ilan nañgıpi ñañgılıñ. (Wandıñ tapma ama biesı ba ama biesı dıwın ba endıkñe manda nandı-tale ama gıtık endı bım kımın tıñgılıñ.)

⁵⁴ Yesu tıke-ñañlımbi, Petloli kambak mayañgan siñgi kandañ ep klembi ñañguk. Ñakapi, tapma amalok telak damanjı endok sañ simba gınañnangan loñguk. Lombi, tapma amalok telak damanjı endok tıplaplailii gıta pipapi, komba seimbi pakuk.

⁵⁵ Tımbi tapma ama biesı en gıta Juda amalok yambi-dıkñenji gıtık endı Yesu wılı kimbektok nandıñıpi, ama Yesulok siñgin sineliñdok yolonjıtlakılıñ.

⁵⁶ Neta, ama asuptı bımbi, joñgo siñgin simbi, julunıt manda eñgılıñ. Gan endı mandanjı walan noñgangot nım eñgılıñ, endı manda kusei kusei eñgılıñ.

⁵⁷ Tımbi ama dıwındı bı indambi, joñgo siñgin simbi eñgılıñ,

⁵⁸ “Nındı manda no ñındıñ eumbi nandıñgımıñ, ‘Nak tapma it kıtı tındın ñın

wiapi, sandap t̄ipet ḡit no wolok ḡinañnangan wolok k̄injan k̄itti n̄im t̄ind̄in no mamba ilekak.' W̄indiñ eumbi nandiñḡimiñ" eñḡiliñ.

⁵⁹ Gan mandanj̄lok walan w̄in bo noñgan n̄im.

⁶⁰ T̄imbi tapma amalok telak damanj̄i endi m̄ilapi indangan bi ipi, Yesu ni-nandīmbi eñguk, "Dīk manda tambon tuop n̄im ewiñ ba? Ama wali dīkok manda eañ w̄in nandum nītek t̄ilak?"

⁶¹ Eumbi, gitak papi, manda tambon no n̄im niñguk. T̄imbi wolongan tapma amalok telak damanj̄i endi Yesu ñ̄ndiñ ni-nandīmbi eñguk, "Dītna Mesia wakan, Yambat ni-k̄indek̄indem eam̄iñ endok Niññañ ba?"

⁶² Ni-nandumbi Yesuli niñguk, "Natna en wakan. Gamanda kanekaliñ w̄in: Ama Sīs̄inik endi Gemb̄i Molomdok kii d̄ind̄imnan pipal̄imbi, yakan amatam yambi-dīkñendekam̄ik. T̄imbi en wakan kunum ḡinañ nanin mulukua plon undane-b̄iumbi kanekaliñ."

⁶³ Eumbi, tapma amalok telak damanj̄i endi manda w̄in nandum pi-s̄inik taumbi, kusali t̄imbi daklew̄iktok dasindasin wilapbi enguk, "Neta amala nombo eni-nandīmbi, ama ñolok kusalīla yout-lonj̄inetamiñ?"

⁶⁴ Sīndi ip nandīliñ, endi enla Yambat eñ̄ipi, Yambat ni-t̄ike-pi-yalilak. Wala nītek nandañ?" Eumbi, ḡit̄ikkandī Yesu mandanlok k̄injan t̄ikew̄iktok nandiñḡiliñ tuop w̄ili k̄imbektok e-taleñḡiliñ.

⁶⁵ T̄imbi dīw̄indī kusei k̄im̄ipi, manj̄i iw̄it suañ̄imbi, timan dai sandumdī masipbi, kīs̄ilī w̄ipi niñḡiliñ, "Nindī gw̄itak nīn̄imbīm indaumbi nandīna!" T̄imbi t̄iplaplaelī Yesu t̄ikembi, kīsī

pɪndɪmdɪ wɪkɪlɪñ.

Petlolɪ Yesula “Nak en nɪm nandɪ-ñɪmlet” eñguk

⁶⁶ Tɪmbɪ Petlolɪ tapma amalok telak damanjɪlok it pawan sañ simba gɪnañ palɪñɪlɪmbɪ, ama wolok kena wembe nolɪ bɪmbɪ,

⁶⁷ Petlolɪ komba sei-palɪm kañbi, ka-kɪliñ embɪ nɪñguk, “Dɪk bo Yesu Nasalet nanin en gɪta kulañ gambɪlet.”

⁶⁸ Eumbɪ, Petlolɪ nɪñguk, “Nɪm a. Dɪk nek elañ nak nɪm nandɪlet.” Wɪndɪñ embɪ, sañ simba telak yamanan pɪ-ñaumbɪ, wolongan puputtɪ kɪtɪñguk.

⁶⁹ Tɪmbɪ kena wembe endɪ Petlo kañɪpi, manda dama eñguk wɪndɪñgangot nombo embɪ, ama wolok pakɪlɪñda enbɪ eñguk, “Ama ñɪn Yesulok nol no ñakan.”

⁷⁰ Eumbɪ, Petlolɪ nombo “Nak nɪm” embɪ gɪñgɪneñguk.

Tɪmbɪ nain nɪm ombataumbɪ, nombo ama wolok ikɪlɪñ endɪ nɪñgɪlɪñ, “Dɪk Galili naninda tɪmbɪ dɪk biañgan endok nol no.”

⁷¹ Nɪmbɪmbɪ, Petlolɪ manda kwambɪñgan nombo nombo embɪ ñɪndɪñ enguk, “Biañgan sɪnɪk. Nak ama koi eañ wɪn nɪm nandɪ-ñɪmlet. Manda juluhnɪt eletta, Yambattɪ kɪndem nep tɪmbɪ kolawa.”

⁷² Eumbɪ, wolongan puputtɪ kɪtɪumbɪ, nain tɪpet tɪmbɪmbɪ, Petlolɪ Yesulɪ manda nɪñguk wɪn nandɪ-sɪwɪkuk. Yesulɪ ñɪndɪñ nɪñgukta, “Puputtɪ gama nain tɪpet nɪm kɪtɪñɪlɪmbɪ, dɪk dama nain tɪpet gɪt no naka ‘En nɪm nandɪ-ñɪmlet’ eutañ.” Petlolɪ manda wɪn nandɪ-tombɪ, sɪmbai kolaumbɪ, kolan sɪnɪk kukuk.

15

Yesulɨ yom amalok kinjan tikeñguk

¹ Kwet salaup tɨmbɨmbi, wolongan tapma ama biesɨ gɨt ama biesɨ dɨwɨn ba endɨkñe manda nandɨ-tale ama, wɨn endɨ Juda amatamdok yambi-dɨkñenji gɨtik endɨ kɨmɨn tɨmbi, Yesu nek tɨ-ñɨmnelɨndok manda e-topgɨlɨñ. E-topbi, Yesu kii top nañgɨp ñambi, Judia kwettok yambi-dɨkñe ama Pilato endok kii plon kɨmɨkɨlɨñ.

² Tɨmbi Pilatolɨ kañbi ni-nandɨm eñguk, “Ba dɨk Juda amatam endok ama wapmañ ba?” Eumbi tambane-niñguk, “Dɨtna elañ ip wakan.”

³ Tɨmbi tapma ama biesɨ endɨ Yesulok siñgin si-sɨnɨk tañgɨlɨñ.

⁴ Wɨndɨñ tɨmbɨmbi, Pilatolɨ Yesu nombo ni-nandɨñɨpi eñguk, “Endɨ dɨkok manda asup embi, siñgiñga siyañ wɨn nandɨlañ. Dɨk manda tambon tuop nɨm ewɨñ ba?”

⁵ Eumbi, manda no nɨm tambane-eumbi, Pilatolɨ wala nandɨ-bendɨ-tɨñguk.

⁶ Gwɨlat tuop kamaikamai nain indaumbi, Pilatolɨ amatam nandɨ-sembi, ama nolok koi kɨtɨañgɨlɨñ en wakan it kwambiñ gɨnañ nanin pisapi emlɨñguk.

⁷ Nain wolonda ama no koi Balabas it kwambiñ gɨnañ pakuk. Endɨ nolii gɨta Roma ama mik tɨ-sembi, dɨwɨn yandɨp kɨmgɨlɨñ, wala tɨmbi ep imbi, it kwambiñ gɨnañ yambiumbi pakɨlɨñ.

⁸ Tɨmbi amatam kɨmɨn gɨtik endɨ Pilatoloñ lombi, kundit nek tɨ-semliñguk wɨndɨñgangot nombo tɨ-semektok ni-nandɨñgɨlɨñ.

9-10 Tapma ama biesi endi Yesu koi giñgitta kagimbit ti-ñimbi, kusei wala en Pilatolok kii plon kimikiliñda. Pilatoli win nandimbi, amatam tambane-enguk, “Juda sindok ama wapmañ win pisat-samettok nandañ ba?”

11 Gan tapma ama biesili amatam eni-munjupi eñgiliñ, “Sindi eumbi, endok kinjan Balabas pisat-sametak.” Timbi amatamdi ama biesili eñgiliñ tuopgan eumbi,

12 Pilatoli nombo eni-nandimbi eñguk, “Windiñ eañda timbi, ama ñin Juda ama sindok ama wapmañ niañ en wakan nek ti-ñimmettok nandañ?”

13 Eumbi, nombo kitimbi niñgiliñ, “Kloñbat plon wili kimbın!”

14 Eumbi enguk, “Neta windiñ ti-ñimet? Endi kundit kolan nek sinik tiñguk?” Eumbi, endi kwambiñgan kitimbi eñgiliñ, “Kloñbat plon wili kimbın!”

15 Eumbi, wolongan Pilatoli nandi-sembi, ginanji busukñanewiktok Balabas pisat-semguk. Pisat-sembi, Yesu waipneliñdok enbimbi, bit gwılap pisikñatti waipgiliñ. Taleumbi, kloñbat plon wıtneliñdok ama sañasılok kisi plon kimikuk.

Yesu ti-lakalaka e-ti-ñimbi, kloñbat plon wıkilıñ

16 Timbi ama sañasıli Yesu tikembi, nisılok sañ simba ginañ nañgıpi ñañgiliñ. Ña-tombi, nosii gitik ep mın timbi,

17 Yesu ti-lakalaka e-ti-ñimneliñdok sauloñ gimın ama wapmañdok sauloñ nomik win dasi-ñimbi, toa pisikñat wali bondınem kumbam

plon dasi-m+umbi, ama wapmañdok bundi walan t+ñguk.

¹⁸ Dasi-ñim-taleumbi, ama noñgan noñgand+ b+mbi n+ñg+li+ñ, “We! Juda amalok ama wapma!” W+ndiñ embi,

¹⁹ toñali kumbam plon w+pi, iw+it sua-ñ+mbi, julun+uluñ m+lelem t+ñ+mñ+pi t+kindem da-ñ+mg+li+ñ.

²⁰ T+lakalakae g+it+k t+ale-ñ+mbi, sauloñ g+m+in w+n kiund+li+ñ+mbi, nombo enlok dasindasin dasi-ñ+mbi, kloñbat plon w+tnepi nañg+p ñañg+li+ñ.

²¹ Ñañ+pi, ama no telak plon t+mb+ indañg+li+ñ koi Simon Sailini it kwelan nanin, Alesande g+it Rufus endok beset. End+ Jelusalem it kwelan lambum kañbi, kaikan Yesuloñ kloñbat bemektok ni-g+ñg+neumbi bemum ñañg+li+ñ.

²² Ñambi, kwet no koi Golgota (n+n+lok manda plon Kumbam kwandat) wolok Yesu nañg+pi ña-tomg+li+ñ.

²³ Ña-tombi, siñgin gawattok gwasap wain tuk g+it tambaneñg+li+ñ w+n m+kaumbi, n+m nañguk.

²⁴ T+mbi kloñbat plon k+m+p w+pi mamb+ ikuk. W+ndiñ t+talembi, dasindasin danneliñdok satu sañala kolim ep indaumbi wolok tuop danbi epg+li+ñ.

²⁵ Nain w+n 9 kilok t+mb+mbi, kloñbat plon w+ik+li+ñ.

²⁶ T+mbi kusal+lok manda ñ+ndiñ palañ plon youpi, kumbam kusipnan w+l+m pakuk, “Juda ama endok ama wapma.”

²⁷⁻²⁸ Tiñ+pi, kumbu ama sañan t+pet Yesu g+ita kloñbat plon yand+pg+li+ñ, noli Yesulok kii

dĩndĩmnan, noli kii kepmanan ep mambi ikĩmĩk.
*

29 Tĩmbi amatam wolok ñañambĩt tĩngĩlĩñ endĩ manda kusei kusei nĩmbi nĩ-lakalakae eñĩpi, kumbanjĩ dĩngunembi nĩngĩlĩñ, “Yĩi! Dĩk tapma it wiat-kopi, nain tĩpet gĩt no wolok gĩnañngan nombo mambi ilepi eñguñ wĩn! Nĩtek?”

30 Gwĩlaka tĩke-kĩmĩlepi, kloñbat plon nanin pĩwĩñ!”

31 Tĩmbi tapma ama biesĩ gĩt endĩkñe manda nandĩ-tale ama endĩ bo wĩndĩngot Yesulok plon e-sasale manda nĩsĩngan embi eñgĩlĩñ, “Nĩtek tĩmbi, endĩ ama dĩwĩn ep kĩmĩkuk, gan enlok siñgin tuop nĩm tĩke-kĩmĩtak.

32 Tĩkap endĩ biañgan Mesia, Islael amatam endok ama wapmañ kulakta, man ñĩndĩngĩt kloñbat plon nanin pĩun. Wĩndĩñ tĩmbekta, kusalĩ ka-nandĩmbi nandĩ-kĩlĩktĩ tĩ-ñĩmnetamĩñ.” Tĩmbi ama tĩpet en gĩta yandĩpgĩlĩñ endĩ bo nĩ-kolañgĩmĩk.

Yesu kĩmguk

33 Tĩmbi maim boñgĩpnan palĩmbi, kwet tuop kĩlĩm indaumbi ñakap 3 kilok tĩkeñguk.

34 3 kilok tĩmbĩmbi, Yesulĩ enlok manda plon gembĩnat kĩtĩmbi eñguk, “Eloi, Eloi, lama sabak-tani?”, wĩn nĩnĩlok manda plon “Yambatna Yam-batna, nekta nambilañ?”

* **15:27-28:** Nandĩ-tale ama dĩwĩndĩ manda kusip no patgot tĩlak eañ. Manda wĩn ñĩndĩñ, “Wĩndĩñ tĩngĩlĩñda, manda no youyoulĩn patak walĩ inda-dakleñguk, wĩn ‘Enda nandum kolan tĩndĩ ama no tĩnguk’ wolok bien indañguk.”

35 Tĩmbi ama diwĩn kamañgan ikĩliñ endĩ manda wĩn nandĩmbi eñgĩliñ, “Yakñesii! Plofet Elia kitĩ-ñĩmlak.”

36 Tĩmbi ama noli woñep ñambi, dilĩñ tuk kimbĩñ gĩnañ nanin no tĩke-bĩm wain tuk kiitan gĩnañ wĩsimbi, komba bem plon imbi, Yesulĩ nambektok sua eumbi loñguk. Loumbi eñguk, “Papa kana, Eliali bĩmbi tĩke-pĩutak ba nĩm.”

37 Tĩmbi Yesulĩ wopungan kitĩmbi kĩmguk.

38 Nain wolonda tapma ilan it gĩnañ delok Yambattĩ patak pa eañ wolok sandum wopum no tembĩmbi, it gĩnañ masip bimbĩn pakuk. Tĩmbi Yesulĩ kĩmbĩmbi, wolongan sandum wĩn boñgĩpgan blañganembi, gwat nanin wilap pĩ lap taleñguk.

39 Tĩmbi ama sañasĩlok telak damanjĩ endĩ ama kloñbat plon yandĩpgĩliñ yambĩ-pakuk. Yambĩ-papi, Yesulĩ kĩm walan engano kĩmguk wĩn kañbi eñguk, “Biañgan sĩnĩk, ama ñĩn Yambattok nĩñañ sĩnĩk.”

40-41 Tĩmbi tam asup Galili nanin Yesu gĩt yakan Jelusalem bĩñgĩliñ endĩ bo wolok pakĩliñ. Diwĩndok kosi ñĩndĩñ: Malia Makdala nanin wakĩt Salome, tĩmbi Malia, Yakobolok ou ba endok kwayañ Joses endok menjet. Yesulĩ Galili kwelan kulĩnguk nain wolonda tam tĩpet gĩt no wali en gĩta kuñĩpi, tĩplaplae kena tĩ-ñĩmĩ-kulĩngĩliñ. Tam wali gĩtik giñgiñgan ipi ka-tuakĩliñ.

Yesulok dalandan sumnan kĩmĩkĩliñ

42 Timlala tĩmbĩmbi, Sabat patnandĩ nain dumalaumbi, nepek gĩtik tĩ-jumĩt ba tĩ-dĩndĩm tĩndĩlok nain tĩpmĩn dañguk, wala tĩmbi

⁴³ Josep Alimatia nanin endi Yesulok dalandan platik sumnan kimelepi nandinguk. Josep endi Juda amatamdok yambi-dikne ama endoñnan nanin no, ep tindin kindem koi gngilat. Timbi endi bo nain Yambatti gngitñii indangan plon yambi-dikneukak wala mandimandi kuñguk. Endi wakan misimis wilambanembi, Pilatoloñ lombi, Yesulok dalandanla ninandinguk.

⁴⁴ Ninandumbi, Pilatoli “Yesu ip kimek” manda win nandi-silikneembi, ama sañaslok telak damanj nintiañeum bumbi, “Yesu biañgan kimek ba nim?” wolok ninandinguk.

⁴⁵ Ninandumbi, endi nidakle-ñimumbi, Pilatoli Josep nandi-ninguk.

⁴⁶ Timbi Josepti ñambi, sandum satnin ombap no tuambi, Yesulok dalandan kloñbat plon nanin timbi bindim pumbi tike-ñambi, sandumdi timipi imguk. Im-talembi, kawat ginañ enlok gngit kulukilñnan wolok ña kimekuk. Kimepi, kawat wopum no munjulimbi ña sum yama masipguk.

⁴⁷ Endi windiñ tñilimbi, Malia Makdala nanin gita Malia Joseslok meñ endi “Yesulok dalandan delok kimeletak?” windiñ kime-nandimbi ka-tuakimek.

16

Yesuli kimeñnan nanin milakuk

¹ Sabat patnandi nain taleumbi, Malia Makdala nanin en gita Malia Yakobo meñ timbi Salome, endi salasalanan kandañ ñam, Yesulok dalandan sapple-ñimneliñdok gwasap git pama tul tuambi ti-jumit tñgiliñ.

² Kena nain kusei k̄m̄īk̄īm̄īl̄īnan sala mulum t̄īm̄b̄īm̄bi, tam end̄ī m̄īl̄api isī bim̄bi, Yesulok sum telak w̄īn kle ñañ̄īl̄īm̄bi, kwet salañguk.

³ End̄ī telak plon ñañ̄īpi, n̄īs̄īñgan nandi- m̄īlatambi eñḡīl̄īñ, “Nind̄ī n̄īp k̄īm̄īpi, kawat wopum sum yama masip patak w̄īn munjupi, dl̄ītom n̄īmetak?”

⁴ W̄īnd̄īñ eñ̄īpi ña sumnan tombi, deium ñaumbi kañḡīl̄īñ w̄īn: kawatt̄ī sum yama k̄īm̄īsip pakuk w̄īn ikan munjul̄īm̄bi, tambon kandañ ña pakuk. Kawat w̄īn wopum s̄īn̄īk.

⁵ T̄īm̄bi end̄ī sum ḡīnañ lombi, ama gwañgwa no k̄īt d̄īnd̄īm kandañ pipal̄īm kañḡīl̄īñ, endok dasindasin ombap satn̄īn s̄īn̄īk. Tamd̄ī ama w̄īn kañbi sil̄īk̄ñeñḡīl̄īñ.

⁶ T̄īm̄bi end̄ī enguk, “N̄īm sil̄īk̄ñenelīñ! S̄īnd̄ī Yesu Nasalet nanin kloñbat plon w̄īk̄īl̄īñ en kanepi bañ, gan end̄ī ñī n̄īm patak. Kwel k̄īnjangot ñī kawit! En ip m̄īlalak.

⁷ Kak, ñawit! S̄īnd̄ī gwañgwañii ḡīt Petlo endoñ ñambi, ñ̄īnd̄īñ enb̄īt, ‘Yesul̄ī manda dama sanguk wolok tuopgan end̄ī telak dama t̄ī-sambi, Galili kwelan ñaumbi, wolok kanekalīñ.’ ”

⁸ Eumbi, gemb̄īnj̄ī p̄īum blañblañ t̄īm̄bi, sum bim pi ñañḡīl̄īñ. Pi ñañ̄īpi, m̄īs̄īñḡīl̄īñda t̄īm̄bi ama nola nepek nek indañguk wolok kasat n̄īm t̄ī-semḡīl̄īñ.

*Yesul̄ī noliiloñ indambi, kunum ḡīnañ loñguk **

⁹ Kena nain kusei k̄īm̄īk̄īm̄īl̄īnan Yesul̄ī salasalanan k̄īm̄nan nanin m̄īl̄api, dama s̄īn̄īk

* **16:8:** Nandi-tale ama d̄īw̄īnd̄ī ñ̄īnd̄īñ eañ: Maleko en manda ñ̄īn n̄īm youkuk.

Malia Makdala nanin endoñ indañguk. (Lap kandañ endi yal kolan kit tambon tipet tam endoñ ginañ ep kle-kokuk.) Yesuli tam endoñ indaum

¹⁰ pi-ñambi, ama Yesu gita kuñgiliñ endoñ ñañguk. Ña yambumbi, kut-blanbla e-paliñlimbi, nepek nek indañguk wolok tuop kasat ti-sembi

¹¹ eñguk, “Yesu kaik paliñlimbi kat.” Gan amali manda win nandumbi tlal tiñguk.

¹² Wolok siñgi kandañ gwañgwañiit tipet endi Jelusalem it kwelan nanin pi-ñañlimbi, Yesu siñgin walan tikileumbi inda-semguk.

¹³ Inda-semum undane-ñambi, nosiila kasat ti-semgimik. Gan endi nandumbi, win bo tlalgot tiñguk.

¹⁴ Timbi gwañgwañii 11 endi nana napaliñlimbi, Yesuli siñgi endoñ bo inda-semguk. Inda-sembi, amatam en mlalimbi kañgiliñ endok mandanji nim nandi-kilik timbi, ginañ kwambi timbi, nandum tlal tiñguk wala enombiñguk.

¹⁵ Timbi enguk, “Sindi kwet tuop ñambi, nokok giñgit manda kindem ñin amatam gitikta eu sapakñaneukak!

¹⁶ No endi miti tuk i-talembi, giñgit manda kindem nandi-kwambiñ dalakta, en wakan Yambatti tike-kimilekak. Gan no endi nandum tlal tilakta, enlok kusei timbi dakleumbi, tambon ombi-tikeukak.

¹⁷ Timbi Yambatti amatam giñgit manda kindem nandi-kwambiñ dañ win ep timbi pañgitaumbi, kundit engano ñandin tinekaliñ:

endi yal kolan nokok kotna plon ep kle-kopi, manda komblin kwet diwindoñ wın enekaliñ.

¹⁸ Tikap endi malet sañan upmat kisiñi tike-loneliñ ba tuk kolan upmat naneliñ, nepek wali nim ep timbi kolanekaliñ. Timbi endi wakan ama jimbasat endok plon kisiñi kimipi ep timbi kindem danekaliñ.”

¹⁹ Wopum Yesuli manda wın eni-taleumbi, Yambatti kunum ginañ tike-loñguk. Tike-loumbi, Yambat enlok kii dindimnan pip palimbi, yakan kunum kwet yambi-dikñeamik.

²⁰ Timbi gwañgwañiili kwet tuop ñambi, giñgit manda kindem eu piñguk. Windiñ timbimbi, Wopumdi mandanjı kwambiñ dawıktok ep timbi pañgıtaumbi, kundit engano sinik tiñgiliñ.

Nek Bible
Matthew, Mark, Luk, and John in the Nek Language of
Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Nek long
Niugini

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nek

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

852e1e2e-4985-5348-9fba-a621d59eb829